

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgató-választmánya,
1895. évi november hó 28-án csütörtökön,
d. u. 4 órakor a *Köztelek*en tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Mult ülés és az évi rendes közgyűlés jegyzőkönyvének bemutatása.
2. Hitelesítő tagok kiküldése.
3. Új tagok bejelentése.
4. Szakosztályok felhívása újralakulás iránt.
5. Földművelésügyi miniszter a nemzeti közgyűlés elnökségének bizottságába 3 tag kiküldését kéri.
6. Rendes közgyűlés a kongresszusi kiadványok árának leszállítását ajánlja a választmány figyelmébe.
7. A közgazdasági szakosztály javaslata az **Ausztriával megújítandó vám- és kereskedelmi szerződés** tárgyában.
8. A mezőgazdasággal és erdészettel foglalkozók nyugdíj-intézetének ismertetése Bujanovich Sándor által.

Budapest, 1895. nov. 21.

Gróf Dessewffy Aurél s. k.,
elnök.

Meghívó.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
irodalmi és tanügyi szakosztályának
1895. decz. 4-én (szerdán) a *Köztelek*en
tartandó ülésére d. u. 4 órakor.

Főtárgyak:

1. Gazdasági muzeum felállítása.
2. Simunyák alap.
3. Gazdasági előadások.
4. Könyvtár.

A közgazdasági szakosztály ülése.

(1895. november 21.)

Jelen voltak Bujanovich Sándor egyesületi II. alelnök elnöke alatt: gróf Dessewffy Aurél az O. M. G. E. elnöke, Bálint Imre, Bernát István, dr. Csillag Gyula, Furia-kovich Zsigmond, György Endre, dr. Hutya Ferencz, gróf Károlyi Sándor, Löcherer Andor, dr. Rodiczky Jenő, gróf Szapáry László, dr. Teleszky János, Wittmann János, gróf Zselenski Róbert szakosztályi tagok, az egyesület tisztviselőikara részéről Forster Géza igazgató, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár, Paikert Alajos titkár, Buday Barnabás segéd-titkár, Jeszenszky Pál társszerkesztő és Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, mint előadó.

Bujanovich Sándor alelnök üdvözlővén a megjelenteket, megnyitja az ülést, melynek napirendjére az Ausztriával kötendő vám-szövetség folytatolagos tárgyalása tüzeltet ki. Az előadó határozati javaslatának 1 pontja a-f) alpontjai már a mult ülésen letárgyalatván, most következnek a g) pont tárgyalása. Az indoklás a „Köztelek” szerdai számában egész terjedelmében megjelent, annak felolvasása tehát feleslegesé válik.

Felkéri előadót javaslata g) pontjának felolvasására.

Rubinek Gyula előadó (olvassa):

g) Tekintettel a vasutállamosítások folyamának egymásközt és egymáson keresztül mozgó forgalmában bekövetkező azon hátrányra, mely díjszabások számításának a határszélén való megszakításából és a külön kezelési illetékek felszámításából eredhet, igyekezzék kormányunk a reciprocitás alapján oly díjszabási egyezményt kötni, mely különösen a vámhatáron kimenő forgalomban egyfelől a magyar nyerstermények és élelmi cikkek javára az osztrák vasutak, másfelől Ausztria iparcikkéi javára a magyar vasutak, az érték és a befutott távolság arányában kedvezményes díjtételeket állapítsanak meg. Ez egyezményben volna megállapítandó továbbá, hogy a külföld sem ipari, sem nyersterményeinek az átvitelnél mérsékeltébb tarifakedvezmények nem nyújthatók, mint a hazai terményeknek.

Gróf Károlyi Sándor: előadó határozati javaslatának e pontjához teljes mértékben hozzájárul, azt elfogadja.

György Endre: differenciát lát e pontban kifejezést nyert felfogás és a közötti, a mely a III. országos gazdakongresszus alkalmával is kifejezést nyert. Ez a felfogás, mely e pontban nyilvánul, Tisza István véleménye volt a gazdakongresszuson, melyet az el nem fogadott.

Felszólaló ragaszkodik eredeti álláspontjához, melyet a gazdakongresszus is elfogadott volt, nevezetesen egy lépéssel tovább kell menni, mint itt kontemplálva van; e javaslatban ugyanis csak az van mondva: kedvezményes tarifák, díjtételek állapításának meg. Ez egy pium desiderium, mert a kedvezményes díjtétel semmit se jelent, vagy legalább is nagyon keveset. Szeretne pozitív alapot kölcsönözni ezen ideának, nevezetesen azt, hogy a teljes díjképzési szabadságot megengedjük mi magyarok az osztrák kivitelnek keletfelé, rajtuk által, azzal a feltevéssel, hogy az osztrákok is engedjék meg a teljes díjképzési szabadságot a magyar kivitelnek Ausztrián keresztül.

Ennek az ideának nagy súlyt tulajdonít a közös vámterület mellett. A helyzet ugyanis a monarchiának mindkét államára nézve ugyanaz, az osztrák tartományok ipari cikkei csak a magyar birodalom keresztül mehetnek a keleti piacokra, viszont a magyar birodalom terményei az osztrák tartományokon keresztül mehetnek a nyugati piacokra. Egymással szemben tehát a principiális igazság abban áll, hogy ha mi favorizáljuk az osztrák ipart kelet felé, az osztrákok favorizálják a magyar nyersterményeket nyugat felé. Ez nem alterálja a gazdasági helyzetet csak annyiban, hogy a megnyílt az osztrák kivitelnek keletre való elősegítése emeli az osztrák iparcikkéi árát, annyiban emeli a magyar kivitelnek Auszrián át az osztrák vasutak részéről a magyar nyers termények árát. Ez a do ut des elvének leg-zigorubb magyarázata.

Szólo kénytelen konstatálni azt, hogy az ausztriai vasutak szempontjából sokkal több érdek volt ellene annak, hogy ezt a koncepcziót megadják, pedig mindkét fél

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, Alkotmány-utca 31. Váci-körut sarok.

Ajánlunk:

Kitűnő vetőmagvakat.
Gépolajokat, kenőcsöket.
Kötél, zsák, és ponyvákat.
Permetező gépek s anyagokat.
Műtrágyákat.
Építkezési anyagokat.
Állatorvosi gyógyszereket.

Ajánlja:

Jól berendezett
gabona-bizományi osztályát
gazd. termények értékesítésére.
Tőzsdei kötések közvetítése.
Hízott marha és gypaju eladás.
Korpa, malátacsíra, olajpogácsa, szárított moslék legjutányosabb beszerzése.

Ajánlunk:

Kitűnő máv. gőzcséplőgépeket.
Malmokhoz compound locomobileket.
Arató-, kévekötő- és kaszáló-gépeket.
Mindennemű gazdasági gépeket.
Takarmányosok berendezése.
Gazdasági mérnöki munkák közvetítése.

Mindennemű őszi- és tavaszi takarmánymagvak megvételre kerestetnek.

közgazdasági érdeke kívánja ezt a kölcsönös megállapodást. A magyar vasutak két szempontból vannak szomorú helyzetben ebben a harezban. Az egyik szempont, hogy az ausztriai ipari cikkek átvitele, sulyra nézve, terimére nézve könnyebb lévén, a dolog természetét szerint sokkal jobban megbírják a magasabb tarifákat, mint a magyar kiviteli cikkek, melyek sulyban is, terimében is nagyobbak, viszont értékben kevesebbek mint az osztrák cikkek, ennél fogva oly magas tarifákat meg nem bírják. Szabad egyezkedésre hagyni hát a dolgot a magyar érdekek szempontjából föltötte nagy rizikóval jár.

A magyar érdekek szempontjából szükségünk van a megállapodásra hazánk geográfiai helyzeténél fogva is. A Duna ugyanis nyugatról kelet felé folyik s ezáltal viteldij szabályozóul is szolgál az osztrák kivitelnek keletre, míg hazánk nyugat felé irányuló forgalma tarifájának oly természetes szabályozója nincs mint Ausztriának. Akkor tehát, midőn a monarchia érdekei szabályozatnak, kell, hogy ezen dolog is gyökeresen és alaposan rendezessék.

A gazdakongresszus alkalmával Tisza István azt mondta, hogy ez bizonyos tekintetben megszorítását képezi a magyar tarifajognak. Szóló elismeri, hogy kétségen kívül úgy áll a dolog. De a védelmet nem látja kizárva, mert ez tisztán az átvitelre vonatkozik a monarchia mindkét állama részéről. Ha a Németországgal kötött vámszerződés alkalmával az egyenlő elbánás elvét biztosítottuk a német birodalom és az osztrák-magyar termények között, akkor nem nagy lépés előre, hogyha azt mondjuk, hogy egyenlő privilegiumot biztosítunk a keresz-tülvitelnél azon két heterogén természetű kivitelre nézve, a mely az osztrák tartományok és a hazai termények közt mutatkozik.

Minden szerződés bizonyos tekintetben a szuverenitás megszorítása. A német birodalommal is megszorítottuk a tarifaképzési szabadságunkat, további megszorítás volna, ha Ausztriával is szerződünk.

De e szerződés semmi más, mint azon természetes dolgok megszorítása, a melyeket az egyes élvez azon előnyök kompenzációja mellett, melyeket másrésztől éppen ilyen jogok megszorításával érünk el. Ennek nem tulajdonít szóló túlságos nagy fontosságot és ez a nélkül, hogy nekünk kárt okozna, érdekeinket megóvjá. Ugyanannyit adunk, mint nyerünk.

Rubinek Gyula előadó osztja mindazokat a nézeteket, melyeket György Endre előadott, csak hogy mindazon alapos indokok dacára mégis a javaslat eredeti szövegezését javasolja fentartani azért, mert előttestül szólóan egy állítása nem állja meg a helyét az t. i. hogy kiviteli érdekeink nyugat felé olyanok, mint Ausztria kiviteléé kelet felé.

A monarchia nyersterménykiviteli többlete évenként átlag 53 millió forintot tesz ki, míg az ipari cikkek kiviteli többlete 113 millió forint. Ha a két adatot összehasonlítjuk, látjuk, hogy Ausztria jelentékeny tulsulyban van, de még fokozottabb ez, ha tekintetbe vesszük a jövő alakulásokat, hogy ha látjuk, hogy nyersterménykivitelünk esők-en és megfelelő a keleti államok nyersterménybehozatalának, hogy tehát nyersterménykivitelünk nem is fog exisztálni.

Ausztriában a kivitel évről-évre emelkedik és hogyha ezt előmozdítjuk, akkor mi magunk csinálunk konkurencziát ugyanazon az egyetlen piacon, a hol iparezikéinket értékesíteni lehet, a keleti államokban.

De egy jelentékeny elvi kérdés is kész-teti szólót arra, hogy az eredeti szövegezés mellett foglaljon állást. A III. országos gazdakongresszus végrehajtó-bizottsága a napokban azon kérelemmel fordult a gazdasági

egyletekhez, hogy a kongresszus határozatait elfogadják és a kormány nyal szemben támogatás-k. Ha most az O. M. G. E. mindjárt első alkalommal megváltóztatja a kongresszus határozatait, és ezekkel egészen ellenkező álláspontot foglal el, nem a legkedvezőbb benyomást gyakorolná a gazdasági egyletekre s könnyen azt a vélelmet keltené, hogy ha az O. M. G. E. léket ütött a határozatokon, miért ne viselkednénk mi hasonlóan. Kéri a pont fenntartását.

György Endre: éppen az általa javasolt változtatás az, mely a kongresszus határozatát foglalja magában, erre nézve tehát nincs közte és előtte szóló véleménye közt eltérés kéri javaslatának elfogadását.

Rubinek Gyula előadó (felolvassa a kongresszusi határozatot). E javaslat bevétele-t ajánlja György Endre. A határozati javaslatnak a kongresszus szövegétől elütő szövegezését az előkészítő bizottság eszközölte, de kéri a szakosztályt, hogy mivel szóló is a kongresszus határozatának fentartását fontosnak tartja, e mellett foglaljon állást.

Bujanovich Sándor elnök a szakosztály határozataként kimondja, hogy a határozati-javaslat g. pontja a kongresszus határozatának megfelelőleg módosítandó.

Következik a h) pont.

Rubinek Gyula előadó (olvassa:)

h) A konzulátusi ügy akként szabályozandó, hogy mindkét fél kereskedelmi, vagy földmivelésügyi miniszteriumának jogában álljon oda, a hova annak szükségét látja, gazdasági, vagy kereskedelmi alkalmazottakat kinevezni s kiküldeni, kik a személyi dolgokban a külügyminiszternek vannak alárendelve, kívánatos továbbá, hogy a konzulok a magyar nyelvet bírják s a magyar közgazdasági viszonyokat ismerjék. A gazdák a gazdasági egyesületek útján a konzulátusokkal továbbra is közvetlenül érintkezhesenek.

Bálint Imre: nagy fontosságot tulajdonítana annak, hogy a közös vámterület fentartása mellett is kereskedelmi külképviseletünk külön szerveztessék s önállósítsák Ausztriától egészen külön, ma u. i. a konzulátusi ügy és eljárás egészen osztrák. Ez tette szükségessé azt, hogy a keleti muzeum szintén kereskedelmi külképviselet létesítsen, a hol a magyar érdekeket kereskedelmi muzeumunk képviseli és nem az osztrák-magyar konzulátus.

Indítványozza, hogy 1. a h) pont következőképmódosítsassék:

„Kereskedelmi külképviseletünk Ausztriától önállósítsassék és külön szerveztessék“.

Dr. Rodiczky Jenő: nincs kifogása az ellen, ha e javaslatban az mondatik, hogy „kívánatos, hogy a konzulok a magyar nyelvet bírják, a magyar közgazdasági viszonyokat ismerjék“, azonban eddig szerzett tapasztalataiból kiindulva, nagyobb sulyt fektetne arra, hogy magyar érzelmű konzulátusaink legyenek. Ezen kérdést csak jámbor óhajnak tartja bizonyos tekintetben és éppen ezen indoknál fogva ezen pont másik részét jobban kívánja hangsúlyoztatni, t. i. azon kérdést, a mely a körül forog, hogy a mezőgazdaság érdekei megfelelő képviseltetést nyerjenek a konzulátusok körében, vagy a mi még helyesebb volna, a mezőgazdasági érdekek szempontjából maguknál a főbb követségeknél kineveznének ugynevezett mezőgazdasági attasékat.

Ha a magyar kormány kiküldöttje a konzulnak bizonyos tekintetben subordinálva lenne, akkor oly tevékenységet nem fejthetne ki, a minőt tőle méltán várunk.

Mert köztudomásu, hogy konzulátusi ügyünk sok kívánni valót enged egyrészt azért, mert a mi konzuljaink társadalmilag nem foglalják el azon állást, melyet más államok konzuljai, másrészt a mi kon-

zuljaink nagyobb részét hivatalnokok. Ez a panasza a kereskedelmi köröknek, de panaszu-k lehet méltán a gazdákknak is. — Különösen feltűnt szóló előtt, kinek több ízben volt alkalma a külföldi konzulátusokkal tárgyalni, hogy az illető különben nagyon tiszteletreméltó uraknak határozottan nincs érzékük a mezőgazdaság érdekei iránt. Konkrét esetet említ fel. Az iránt intézetett kérdés, hogy mily állapotban van a gyümölestenyésztés Németországban; ez oly kérdés; a mely bennünket nagyon érdekel, miután 1893—94-ben 3 millió forintnyi volt az oda való bevitelünk. A konzul a kérdést furesának találta, mert hogy intézhetnek hozzá ilyen kérdést, mikor ő e tekintetben nem lehet tájékozott állásánál fogva.

Nem járulhat előtte szóló kívánságához, mert nem tartja kivihetőnek a külön konzulátus felállítását, éppen alkalmas egyének hiányában — ez még a jövő zenéje. Első sorban gondoskodás kell hogy történjen aziránt, hogy tényleg oly egyének neveztesse ki a követségekhöz, kik a magyar gazdaközön-séget a főbb életbevágó kérdések iránt tájékoztatják, — ebből önként folyik, hogy az illetőknek oly állásuaknak kell lenni, hogy tényleg ezen feladatnak megfelelhessenek. Ezt szóló ugy képzeli, mint a katonai attasék intézményét s ilyen állásuk, rangjuk legyen a követségekhöz kiküldött attaséknak is.

De a mennyiben konzulatusaink az iránt panaszkodnak, hogy nincsenek azon helyzetben, hogy tájékozathatnák kormányukat egyik, másik kérdésben, miután az állásuk nem olyan, hogy mindenüvé bebocsáttatást nyerjenek, — azt kívánja szóló hangsúlyozni, hogy a kiküldöttek önnáló működési körrel a követségekhöz csatoltassanak és gondoskodás történjék az iránt, ha másként nem, személyszaporítás által, hogy a gazdasági egyesületek útján a konzulátusokhoz intézendő kérdésekre feleletet kaphassanak a gazdák. Ily értelemben kívánja szóló határozottabban formulázni, körülírni a határozati javaslat e pontját, melyet különben elfogad.

Gróf Szapáry László: külföldön, a követségeknél volt alkalma tapasztalni, hogy az iránt egyáltalában panasz nem lehet, hogy a monarchia konzuljai akár esekélyebb állással, akár esekélyebb befolyással bírjanak, mint bármely más nemzetek konzuljai. Abban látja a hibát, hogy a külügyi kormányzatnál nem vétetnek oly komolyan a magyar közgazdasági érdekek, mint azt a monarchiának nagy kereskedelmi érdekei megkívánják. Ezen nem segítünk azáltal, ha a közgazdasági attasé állások kreálását incizáljuk, — ez abnormis intézkedés lenne a diplomacia terén, ugyhogy a külföld azt kérdezné, hogy mit akarunk, hisz arra valók a főkonzulatusok, ezek elvégzik e feladatokat.

Nem kívánja szóló a h) pontnak más formulázását, hanem tán az indokolásban kifejezést lehetne annak adni, hogy mivel éppen a jelenlegi külügyminiszter beszédében azt mondotta hogy a vám- és külkereskedelmi kérdésekre nagyobb sulyt kíván fektetni, mint az eddig történt, felkérnék őt a földmivelési miniszter útján, hogy hathatósan istápolja kérelmeinket. Kívánatosnak tartja, hogy a konzulok tudjanak magyarul, de ez akárhány esetben teljes lehetetlenség, mert bizony sokszor megtörténik, hogy azok németül se tudnak.

A h) pontban nem érti, miként kontemplálja előadó azt, hogy „gazdasági, vagy kereskedelmi alkalmazottakat kinevezni, vagy kiküldeni.“ Tán akként, hogy legyen egy osztrák és egy magyar kiküldött a konzulatusoknál?

Ez egyrészt a konzulátusok költségeinek sulyosbítását vonná maga után, másrészt olyan erős politikai akzio folyik most pl.

keleten is ket behozni bevezetve volna.

Dr. A szövegezésére kozik csak tiszteletre mert nagy férfiakkal volt alkalom beutazták a konzulátus említve az se vesszük olyan anya orosz konzulátus gazdasági nyerte meg országban tartaná ezt mezőgazdaságával, megfelelő hatjuk, a nem a konzulátusok ut Gróf A vagy e javaslat kifejezésre sekk, melyet magyar nyelvű beszél konzulátus felad magyar alk valami bajt lemben rész magyar alatt földdel szem

Előfordó magukat ják és azt országhoz. nagyobb rész van szó, de litemek vala természetes riúlnak ki az gaintak, érd nem ismerh leghelyesebb honositanun tanak két váltva bejár Konstantiná tőzkodik és nak. Mindkét való szak a maguk közviszonyairól szintén 2— vagy a keresz miniszter al követségekk földdel szem nagykövetsé kívánja a j

Paikert dítványához lag, mert eze gróf Szapá a külföldi főkonzulatus éppen semm gyar gazda Löchere hoz járul. A említendők Rubinek hozottakra levelezésére külügyminis ki, a mely egyesületek vetve levele került, anna

keleten is, hogy oda kvázi olyan elemeket behozni, melyek a külpolitikai akcióba, bevezetve nincsenek, — veszélyes dolog volna.

Dr. Rodiczky Jenő: előtte szóló felszólalására válaszolva két megjegyzésre szorítkozik csak. Távol volt tőle, hogy a nagyon tiszteletre méltó konzuli kart megtámadja, mert nagyon is nagy tekintélyű és ügybuzgó férfiak vannak ottan. De legközelebb Bécsben volt alkalma hallani olyan egyénektől, kik beutazták az egész világot, hogy az orosz konzul játsza az első hegedűt, — nem is említve az angolt, — s a többit figyelembe se vesszük. Tán a mi konzulainknak nincs olyan anyagi helyzetük, mint az angol vagy orosz konzulnak. A másik kérdés, a mezőgazdasági attachék kérdése szintén nem nyerte meg előtte szóló tetszését. Ez Németországban már meg van oldva, szükségesnek tartaná ezt szóló hazánkra nézve is, mert mezőgazdaságunk expanzív helyzete hozza magával, hogy kifelé terjed és nélkülözi a megfelelő tájékoztatást, úgy hogy tapasztalhatjuk, hogy a bpesti nagykereskedők is nem a konzuli jelentésekből, hanem privát relációk útján készítik elő dolgaikat.

Gróf Károlyi Sándor szeretné, hogyha vagy e javaslatban, vagy bármi más módon kifejezésre jutna az, hogy a konzuli jelentések, melyek német nyelven jelennek meg, magyar nyelven is kiadassanak. Szóló nem beszél konzulátusokról, mert ezeknek speciális feladatuk van, az t. i. hogyha osztrák-magyar alattvaló a külföldön megszorul, valami bajba esik, hogy az konzuli védelemben részesüljön. Egy szóval az osztrák-magyar alattvaló természetes védője a külfölddel szemben a konzul.

Előfordul a főkonzulátusoknál, hogy ők magukat osztrák érdekképviselőkkül vallják és azt mondják, semmi közük Magyarországhoz. A konzuli jelentésekben legnagyobb részben az osztrák iparüzletről van szó, de a magyar terményről alig említenek valamit, vagy éppen semmit. S ez természetes dolog, mert olyan iskolából kerülnek ki azok az urak, a hol a mi dolgainkat, érdekeinket, nem tanulhatják, meg nem ismerhetik. A dolgok illetén állásában leghelyesebb volna az angol szisztemát meghonosítanunk. Az angolok Európában tartanak két kereskedelmi attasét, ezek felváltva bejárják egész Európát, s az egyik Konstantinápolyban, a másik Párisban tartózkodik és ezen székhelyekről folyton utaznak. Mindkettő kiváló nemzetgazdász, kiváló szakember, kik jelentést tesznek a maguk kormányának mindig több ország viszonyairól. A mi érdekeink képviselőjét szintén 2—3 ily egyén el tudná látni, kik vagy a kereskedelmi vagy a földművelési miniszter alatt állanak és mint az illető követségekkel összeköttetésben levők, a külfölddel szemben mint az osztrák-magyar nagykövetség tagjai szerepelnének. Ezeket kívánja a javaslatba bevételni.

Paikert Alajos hozzájárul Rodiczky indítványához a gazdasági attasékra vonatkozólag, mert ezekre tényleg nagy szükségünk van; gróf Szapáry felszólalására megjegyzi, hogy a külföldi konzulátusok, kivéve egynéhány főkonzulátust, legtöbb esetben alig, vagy éppen semmi érdekléssel sem viseltek a magyar gazdasági érdekek iránt.

Löcherer Andor gróf Károlyi javaslatához járul. A Rodiczky által javasoltak fölémliendők volna a memorandumban.

Rubinek Gyula előadó reflektál a felhozottakra. A konzulátusnak gazdákkal való levelezésére vonatkozólag megjegyzi, hogy a külügyminiszter a tavasszal rendeletet adott ki, a melynek értelmében a gazdák a gazd. egyesületek útján a konzulátusokkal, közvetve levelezhetnek. Hogy ez a javaslatba került, annak oka az, hogy a külügyminisz-

ter által kiadott legutóbbi utasítás, mely a földművelési miniszterium által az O. M. G. E.-nek is megküldött tudomásvétel végett, nem tartalmazza a külügyminiszter e rendeletét. Ezért látta szükségesnek hangsúlyozni újból a közvetett érintkezés lehetőségét. Az attasék hatáskörére nézve itt tett előterjesztéshez hozzájárul s a mennyiben nem volna a szövegezés elég világos, indítványozza, hogy a kifejezés beszurassék: „önálló hatáskörrel.”

Előadó gróf Szapáry azon indítványát, hogy a külügyminisztert kérjük fel a konzulátusoknak mezőgazdasági szempontból való szervezésére, — nem találja elfogadhatónak, mert az O. M. G. E.-t a földmiv. miniszter kérte fel a kiegyezési tárgyalásokról való vélemény mondásra, s másrészt ma van az alkalom változtatások keresztülvételére, mert hogyha a szerződések megkötődnek, hiába élünk rekriminációkkal.

Gróf Károlyi Sándor javaslatához teljes mértékben hozzájárul s azokat az indokolásban lehetne kifejezni. A konzuli jelentéseknek magyar nyelven való megjelentetése a kereskedelmi minisztertől függ.

Bujanovich Sándor elnök összegezvén az elmondottakat, az a mit gróf Szapáry László indítványozott arra nézve, hogy a külügyminiszter felkérésék, hogy a külképviseletben a mezőgazdasági érdekekre nagyobb súly fektetessék, az indokolásba lesz illesztendő, ugyszintén ide illesztendő be gróf Károlyi azon indítványa is, hogy a külügyminiszter hasonlólag az angol eljárás-hoz, nagyobb hatáskörrel bíró szakügyének küldessenek ki nagy követségekhez, továbbá, hogy a földmiv. miniszter hason oda, hogy a konzuli jelentések magyar nyelven is megjelenhessenek.

A határozati javaslatra csak egy módosítás adatott be dr. Rodiczky által, mely abban áll, hogy a kiküldendő attasék önnálló hatáskörrel bírjanak. Tán ezen stílus módosítással elfogadja a szakosztály a javaslatot.

György Endre: ehhez nem járulhat hozzá. A dolgot úgy fogja fel, hogy míg a konzulatusi és követségi ügy közös, addig mélyreható változtatás nem eszközölhető. Ezért Bálint Imre felfogásához sem járul hozzá, míg közös vám terület van; mindaddig míg az 1876: 12. t.-cz. által a külképviselet szabályozva van, nekünk a követségek álláspontját mint közös organumokat respektálnunk kell. A konzulatusi ügy külön választásánál nagy nehézséggel állunk szemben, mert nálunk nem úgy van, mint más országokban. Ezek a konzulok politikai funkciókat is képviselnek. Szóló sokat érintkezett ezekkel és legnagyobb hibájuk, hogy e konzulátusok szerényen vannak dotálva és kevés személyzettel vannak ellátva. Mindenek felett pedig ezek az emberek olyan előképzettséggel jöttek ki, amelyek a mostani dualisztikus helyzetnek nem felelnek meg. Kénytelen koncedálni, hogy a külügy terén legnagyobb hiba, hogy mi elnézéssel vagyunk és nem követeltük eddig érdekeink istápolását.

Azt követelni a paritás alapján jogunk van, hogy a fizetéses konzulatusi alkalmazottak a magyar nyelvet és közgazdasági viszonyokat tanulják és ismerjék meg. Az a 2—3 szakember a külügyi képviseletbe be nem illeszthető.

Arra kell törekednünk a létező átmeneti viszonyok méltánylásával, hogy külképviseletünk épp olyan legyen, mint az osztrákoké, közös elbánásban, közös védelemben és elintézésben részesüljenek úgy a magyar, mint az osztrák ügyek, mert az 1867: XII. t.-cz. örök időkről intézkedik és az általános érdekek, melyek a kiegyezés megteremtését létesítették, dominálók ránk nézve ma is.

A legnagyobb baj, a mivel szembe kell szállani, a régi czopfos rendszer, és

ennek megváltoztatására kell teljes erőnket irányítani.

Gróf Károlyi Sándor szerint a követségekhez kiküldendő 2—3 közgazdasági ismeretekkel bíró egyén beillesztése a külügyi szervezetbe nem ütközik nehézségekbe. Hogy a konzuli hivatalnokok magyarul tartozzanak megtanulni, ez pium desiderium s el nem érhető.

Dr. Csillag Gyula: csak egy kifejezésen ütközött meg. Önálló hatáskört nem lehet adni a külügyi kiküldötteknek, mert hatáskörük jurisdikciót jelent. Bálint Imre javaslata is merőben lehetetlen és kivihetetlen eszme, mely mindennemű közjogi és nemzetközi fogalommal homlokegyenest ellenkezik, mert a külügyi képviseletet és érdekeket keité szakítani nem lehet, éppen mint azt György Endre is fölemlíté.

Bujanovich Sándor elnök: a szakosztály határozataként kimondja, hogy a javaslat e pontja elfogadtatik azzal, hogy az indokolásba beveendő gróf Károlyi Sándor és gróf Szapáry László indítványai, továbbá György Endre azon propositiója, hogy a külügyminiszter figyelme odairányíttassék, hogy a konzulatusi alkalmazottak a magyar nyelvet és közgazdasági viszonyokat a jövőben igyekezzenek elsajátítani, illetve megismerni.

Bálint Imrének indítványát a szakosztály mellőzi, valamint a Rodiczky Jenő módosítását is.

Következik az i) pont.

Rubinek Gyula előadó, (olvassa):

i) Hol népünk a külföldön nagyobb csoportokban keresi kenyerét, külügyi képviselet szerveztessék, a mely segítszen oly egyletek és intézményeket, melyek feladata a kivándorlottokat a magyar államellenes izgatásoktól megóvni és védelmükről gondoskodni, hogy a visszatérők újból hasznos polgárai és munkásai legyenek államunknak.

Bernát István stílus módosítását ohajtja e pontnak; nem tartja ugyanis precíz kifejezésnek ezt: „külügyi képviselet szerveztessék,” mert kell, hogy a külügyi képviseletnek organumai legyenek, kik az ügyeket ellátják.

A szakosztály e pontot

Paikert Alajos oly értelmű módosításával fogadta el, hogy a pont bekezdése ekként módosíttassék: „hol népünk a külföldön nagyobb csoportokban keresi a kenyerét, a kormányzat megfelelő külügyi képviseletről gondoskodik,” s a pont többi része a javaslat szerint megmarad.

Rubinek Gyula előadó (olvassa):

j) A közvetett adók közössége külön fogyasztási vonal felállításával mellett megszüntetendő s e szerint a kivitt fogyasztási cikkek után esedékes adóvisszatérítések és kiviteli jutalmak az egyes államfeleket a kivitt mennyiségek arányában terhelvén, a kezelés iránt Ausztriával külön egyezmény kötendő.

k) Az osztrák hitel- és biztosító-intézetek, iparvállalatok, iparosok és házalóknak nyújtandó kedvezmények ugyanazon mértékre szorítandók, melyeket Ausztria nekünk engedélyez.

A szakosztály e pontokat változatlanul elfogadja.

Következik az l) pont:

Miután a magyar közgazdaság érdekeinek és a magyar államiság követelményeinek megfelelően szervezett jegybank egysége alig lehetne valóság és a kartellbe lépő külön jegybankok szervezetétől lényegileg alig különböznek, ellenben az önálló bankpolitika mellett inkább várható, hogy az ország hitelgényei és ezek keretében a mezőgazdasági hitel is czélszerűbben elégíthető ki, az osztrákkal egyezményes viszonyban álló önálló magyar bank felállítását kérjük.

Dr. Csillag Gyula elfogadja e pontot, de még a következővel kívánja megtoldani:

Mindenesetre azonban bármily bankszer-

vezet mellett is a mezőgazdasági hitelnek a bank körében megfelelő kielégítését, a földbirtokosok képviselését a bank igazgatás közül a földbirtokosok részére az ugynevezett nyílt hitelű kölcsönügyletek rendszeresítését, továbbá ugyanazok részére a teljes biztosság föltétele mellett egy aláírással ellátott váltók leszámítását is és ily váltóknál három havi lejárat helyett hosszabb fizetési határidőknek engedélyezését is.

Indítványát indokolja a következőkkel:

A fennálló gazdakör foglalkozott a bankkérdéssel és akkor pengette ezen kívánalmakat, hogy különösen a váltó leszámítás tekintetében a földbirtokos más elbánásban részesíthessék, mint a kereskedő.

Az angol bank elfogad és leszámítol biztos feltételek mellett egy aláírással ellátott váltót is a földbirtokostól, a kinek tehermentes birtoka nagyobb garancia, mint bármely kereskedőcég hitelképessége. Németországban az 1875-iki törvény értelmében szintén három havi lejáratu s két aláírással ellátott váltókat fogadnak el és számítnak le. Azonban ezt szintén helytelenítik ottan is. Kéri javaslatát elfogadását.

Rubinek Gyula előadó: hozzájárul a módosításhoz.

Gróf Desseuffy Aurél: hogy akár az osztrák-magyar bank, akár egy különálló jegybank oly papirokat is honoráljon, melyeken egy aláírás van, ezt a jegybank érdekével ellenkezőnek tartja, mert minden jegybankpolitikának főfeladata, hogy adott kölcsönei hamar és gyorsan mobilizálhatók legyenek. Az egy aláírású váltókat sem váltótörvényünk, sem a világ bankpolitikája el nem fogadja, dr. Csillag javaslata két első pontjának felvételét tehát nem ellenzi, de a 3-ik pontnak mellőzését kéri.

Gróf Zselenski Róbert elfogadja egész terjedelmében dr. Csillag javaslatát, mert szerinte a banknak a legnagyobb biztosságot a gazda nyújtja még az egy aláírású váltóval is, hisz a váltó megett ott van rekompenciációk a birtok.

György Endre: itt tisztán azon követelményekkel kell számolni, melyek a jegybankkal szemben állíthatók fel. Nyílt hitelű betáblázás mellett ez oly dolog, melyet kontingentált rendszer mellett megtehet egy bank, mint ezt a skót állami bank bizonyítja, de nehezen megy ebbe bele bármely intézet a nélkül, hogy adómentes szabad jegyek birtokában lenne. Elismeri szót, hogy a mostani jegybank állása olyan a maga komplikált szervezetével, hogy a földbirtok igényeit nem képes kielégíteni, de azt, hogy maga a bank éppen készpénzfizetések föltétele mellett, betáblázás mellett nyílt hitelű kölcsönöket engedélyezzen 6 havinál hosszabb időre, — ezt összeegyeztethetetlennek tartja, mert ha áll is az, hogy a betáblázás mellett a nyílt nyílt teljes biztositókat képez, a banknak a likvid követelésekre is sulyt kell helyezni.

Szólo szeretné megtalálni a módozatot, a mely mellett lehetne az osztrák nemzeti banknak a mostan fennálló jelzálogi osztályát másképp alakítva át oly tőkétet bocsátani rendelkezésre, a melylyel ezen jogos követelménynek elég tehető volna.

Teoriában tehát teljesen egyetért Csillag javaslatával, de a mai viszonyok között a valutarendezés jelen stádiumában azt ki-vihetetlennek tartja.

Gróf Károlyi Sándor: szükségesnek tartaná mindezt, de a banknak direkt akcióba hozatala akkor, mikor a kis- és középbirtokosok hitelére kreditet akarunk létesíteni, szövetkezeti hitel akarunk létesíteni, ezt a bankkal el nem érhetjük. Lehet azonban pretendálni itt is s azt mondani, hogy szükséges az osztrák-magyar banknak vagy az önálló magyar banknak létesítésével oly intézményeket felállítani, a melynek követ-

keztében a bank mellett legyen oly pénzforsás, a mely a bankkal direkt összeköttetésbe hozva a birtokosoknak segítségére lehessen.

Ilyen organizmus mellett, mivel a szövetkezeti forma prezentálja magát ezélszerűnek, hangsúlyozandó volna, hogy az osztrák-magyar vagy önálló bank mellett létesüljenek ilyenek.

Szólo amellet van, hogy ne követel-tessék az önálló bank felállítása most a valuta kérdés megoldásának küszöbén, bár végeredményében igen kívánatos volna az önálló magyar bank létesítése. Szólo nem kétli, hogy amint aranyban fogunk fizetni, megdrágul a pénz s oly nehézségek, kontro-verziák fognak előállani, hogy átkozni fogjuk az időt amikor az arany pénzérmet behoztuk, követelnünk kell tehát, hogy a földmivelési hitelre nézve az osztrák-magyar bank részé-ről jobb feltételeket nyerünk.

Bujanovich Sándor elnök a szakosztály határozataként enuncziálja, hogy az előadói javaslat e pontja elfogadtatik, mellőzésével a dr. Csillag Gyula által benyújtott indít-ványnak.

m) Az 1878. XIX. t.-cz. 1. szakaszában megállapított azon arány, a melyben a ma-gyar korona országai az 1867. XII. t.-cz.-ben közöseknek elismert államüggek terheihez hozzájáruljanak, a szövettség megújításánál támasztott összes követeléseink teljesítése esetén fentartandó, ellenesetben leszállítandó.

Bálint Imre: nem lát semmi okot fenforogni arra nézve, hogy a kvóta leszállítását ne követeljük. A határozati javaslatban alter-nativa állítatik fel, melynek szólo azon részét fogadja el, mely a kvóta leszállítását követeli, ezért indítványozza, hogy az 1. m. pont módosítandó ekképen:

„Az 1887. XXIII. t.-cz.-ben módosított és 1897. decz. 31-ig meghosszabított 1876: XIX. t.-cz. 1. szabályában megállapított azon arány, a melyben a magyar korona országai az 1867: XII. t.-cz.-ben közöseknek elismert államügget terheihez hozzájárul-janak, a jelenlegi tényleges viszonyokhoz képest, a méltányos arányra szállítanak le.“

Rubinek Gyula előadó mivel az egész javaslatban a jelenlegi tényleges viszonyok megváltoztatását kérjük, melyek révén ránk nézve előnyök fognak háramolni, a quota beszállításával mégse tartja méltányosnak az osztrákok elé lépni. Fentartja javaslatának e pontját.

A szakosztály előadó határozati javaslatát fogadja el.

n) Ausztriával állategészségügyi egyez-mény kötetendő, mely világosan körvonalozza az eseteket, midőn zárlatnak helye van s az időt és területet, melyre ez kiterjeszhető. Minkét állam azonban állategészségügyét teljesen önállóan intézi, ugy a belföldön, mint a külfölddel szemben.

Dr. Hutya Ferenc: Aziránt nem lehet vélemény eltérés, hogy Ausztriával állat-egészségügyi egyezmény kötetendő.

A legutóbbi időkben tapasztalhattuk, hogy Ausztria a legesekélyebb okokból sokszor korlátozza a forgalmat. Nagy baj volt az is, hogy az osztrák kormány eltekintve attól a következetességtől, a melylyel mindig igyekezett megszorítani az állatforgalmat, semmi-féle rendszert nem követett és nem voltunk tisztában az iránt, hogy minő feltételek mel-lett bocsátja be az állatokat s melyek mel-lett nem. Növelte a zavart, hogy nemcsak az osztrák belügyminiszterium, hanem az egyes helytartóságok is egészen önkényesen a saját hatáskörükben megszorították a be-hozatalt. Ezeket az állapotokat tovább tünni nem lehet, hanem szabályozni kell és egy konvencziót kell kötni, vagy a vámszerző-désekben kell megállapítani, hogy minő fel-tételek mellett szabad a forgalom. Hozzá-járul az n) ponthoz, de mégis más szöveget

javasol azon okból, hogy az O. M. G. E. mindjárt konkrétan utaljon egy bizonyos modalitására a megoldásnak.

Oly értelmű egyezség kötetendő tehát, hogy az államfelek egymás állategészségügyi intézkedéseit respektálják és ha szüksége mutatkozik, egyforma alakban korlátozzák az állatkitvitelt.

Helyteleníti az Ausztriában követett azon eljárást, hogyha Magyarország egy községében sertésvész üt ki, az egész megye területéről eltölti a sertésbevitelt, kifogásolja azon eljárást is, hogy Ausztria enyhébb eljárást követ idegen államokkal szem-ben, mint mi s az orosz birkák bevitelét megengedte, de megengedte a román serté-sek behozatalát is Bukovinán keresztül.

Czélszerű lenne tehát előadó javaslatá helyett a következő pontot felvenni:

n) Ausztriával állategészségügyi egyez-mény kötetendő azon az elvi alapon, hogy az állatok és állati nyerstermények kivitele nem vethető szigorubb korlátozásoknak alá, mint a minőket az exportáló ország idevonatkozó törvényei a belföldi forgalomra nézve elő-írnak, hogy továbbá Ausztria a külföldi eredetű állatokat és állati nyersterményeket nem fogja enyhébb elbánásban részesíteni, mint Magyarország.

Wittmann János: tapasztalta, hogy mi-vel Ausztriával állategészségügyi egyez-ményünk nincs, kényekedve szerint zárolja el magát Ausztria különösen száj- és köröm-fájás föllépte esetén nemcsak Ausztriában, de nálunk is az állatforgalom anyira korlátoz-tatik, hogy a már kikészített kész, hizott sertés se vihető tovább a körülzárolt terület-ről, pedig a kihizott levágásra kerülő sertés-sel a ragály nem terjesztetik, mert a száj- és körömfájás nem azonos a többi járvánnyal.

Precízebben kell tehát körvonalozni az eseteket, a midőn a zárlatnak helye van.

Dr. Hutya Ferenc: elismeri, hogy a mostani fennálló állategészségügyi törvény módosításra szorul, de azt nem mondhatjuk, hogy Ausztria velünk szemben enyhébb el-járást tanusítson, mint mi magunk követünk saját állatforgalmunkkal szemben.

Rubinek Gyula előadó miután Hutya javaslata világosabban fejezi ki azt a mit e téren elérni akarunk azt elfogadja.

A szakosztály a határozati-javaslat n., pontjaul dr. Hutya Ferenc indítványát fogadja el.

o) Hasson oda kormányunk, hogy a jelen szövetségből folyólag Ausztriában ha-sonló, a vetőmagvak, takarmányok, műtrá-gyák és különösen élelmi cikkek hamisítása s a műbor gyártása elleni törvények hozas-sanak, ellenesetben oly intézkedések léptet-tessenek életbe részünkről, melyek a hami-sított cikkek behozatalának gátat vetnek.

p) A jelen egyezmény kifolyásaképp biztosítandó, hogy Franciaországgal szemben a fennálló borvám fentartassék, s az olasz borbehozatalnál a provencia mindkét rész-ről szigoruan ellenőriztessék.

E pontokat a szakosztály vita nélkül egész terjedelmükben elfogadja.

r) A fogyasztásra és a kisebb terme-lőkre káros kartellek ellen törvényhozási és tarifális intézkedések szükségesek, még pedig a vámterület mindkét államában. Ezek támo-gatását, vagy az állam részvételét ily kartel-lekben, erkölcsi lehetetlenségnek tartjuk.

Bernát István: e pontban foglaltak fel-fogásom szerint nem egyebek pum desiderium-nál, amely elítéli a kartelleket, de ellenükben pozitív intézkedést nem hoz javaslatba. Ajánlom tehát e pont második része helyett a következő pont felvételét:

„Ebből folyólag nélkülözhetlennek je-lentjük ki, hogy a magyar kormány az osztrák kormányval egyetértésre jutva a kartellek

ellen hatá-tási intézké-

A sz

náth Istvá

Buja

kezik a je

Imre meg

vasolja:

2. Sz

és keresk

kormány

kezletre n

télyek is

A sz

tot elfoga

együtt, m

3. A

hozás e f

lános vá

örlési eng

szüntetés

sének s a

lozott les

nyerhető

álló vá

mert a h

még sen

a vá- és

gazdasági

való meg

Buja

letárgyalt

pontok a

ülés elé f

Györ

szakosztá

alapos m

szólo nem

vel kiseb

tartja ma

adó mun

pos munk

köszönet

A sz

adónak m

Me

Hiáb

lassan ha

kérdésbe

osztrákok

sék kine

mindig é

franciák

földmivel

kijelentet

dekli a

ezen kérd

meglehet

valósítása

képezni.

míg a ne

tavaszán

attasék in

csi, párisi

ayresi kö

előre 75,

ségvetés

ményt te

Abb

nagyobb

most a

jutása a

azt kell

gazdaköz

kifogása

valamely

van szó

ellen hatályos törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket léptessen életbe."

A szakosztály a javaslat r., pontját Bernáth István módosításával fogadja el.

Bujanovich Sándor elnök: most következik a javaslat 2. pontja, a mely elé Bálint Imre még a következő pont felvételét javasolja:

2. Szükségesnek tartja, hogy a vám- és kereskedelmi szerződés tárgyában a két kormány között folytatandó hivatalos értekezletre magyar földművelésügyi szaktekin-tyelkek is meghívassanak.

A szakosztály az indítványozott új pontot elfogadja az előadói javaslat 2. pontjával együtt, mely ekként 3-ik ponttul vétetik fel:

3. A mennyiben az osztrák törvényhozás e feltételeknek, de különösen az általános vámtarifa agrárvámjai emelésének, az őrési engedélyvel üzött visszaélések megszüntetésének, a közvetett adók elkülönítésének s a kvótának az m) pontban körvonalozott leszállítása, illetve fentartásának megnyerhető nem volna, úgy feltétlenül az önálló vámterület mellett kell állást foglalnunk, mert a hirtelen átmenetszülte nehézségekben még sem látunk oly veszedelmet, mint a vám- és kereskedelmi szövetségnek közgazdasági fejlődésünket gátló jelen formában való megújításában.

Bujanovich Sándor elnök: a javaslat letárgyalatván, a szakosztály által elfogadott pontok a legközelebb tartandó választmányi ülés elé fognak terjesztetni.

György Endre indítványozza, hogy a szakosztály köszönetét fejezze ki előadónak alapos munkálatáért, melylyel sajnálatára szóló nem érthet ugyan egyet és véleményével kisebbségben maradt, de kompetensnek tartja magát annak kijelentésére, hogy előadó munkálata kidolgozásánál nagy, alapos munkát végzett, melyért a szakosztály köszönetét kiérdemelte.

A szakosztály köszönetet szavaz előadónak munkálatáért.

Mezőgazdasági attasék.

Hiába fogjuk reá a németre, hogy lassan halad; mint annyi más életbe vágó kérdésben most is tulszárnyalta úgy az osztrákokat, kik a mezőgazdasági attasék kinevezése ügyében 1882 óta még mindig értekeznek is ánketteznek, mint a francziákat, holott *Hervé Mangon*, mint földművelésügyi miniszter még 1885-ben kijelentette, hogy ezen terv közelről érdeklő a mezőgazdaságot és biztosította ezen kérdés egyik lelkes előharczosát, hogy meglehet győződve, hogy e kérdés megvalósítása különös figyelme tárgyát fogja képezni. Szóval, fontoigatnak itt is ott is, míg a német kormány már a jelen év tavaszán életbe léptette a mezőgazdasági attasék intézményét, egyelőre a londoni, bécsi, párisi, pétervári, washingtoni és buenosayresi követségek mellett. E célra egyelőre 75,000 márkát vett fel külügyi költségvetésébe, kimondván, hogy ezen intézményt továbbfejlesztteni kívánja.

Abból, hogy ezen intézmény nálunk nagyobb figyelmet nem keltett és csak most a kiegyezési tárgyalások napirendre jutása alkalmából került megbeszélésre, azt kell következtetnem, hogy a nagy gazdaközönségnek, ha nincsen is elvi kifogása ellene, inkább azt hiszi, hogy valamely újabb sine cura létesítéséről van szó s így ezen állás nagy közgazda-

sági horderejét kellőleg nem mérlegelte még.

Ha nem lehet tagadásba venni, hogy mi terményeink értékesítése tekintetében a külföldi konjunkturától függünk, úgy nagyban és egészben azt sem lehet tagadni, hogy nagy hasznunkra volna, ha versenytársainknak a bennünket leginkább érdeklő mezőgazdasági állapotaik és viszonyaikról megbízható és gyors tájékoztatást nyerhetnénk! Ami e téren gazdaközönségünknek rendelkezésére áll, az vajmi kevés. A napi és szaklapokban szétszórva megjelenő cikkek és kisebb községek mellett keveseknek hozzáférhető idegen nyelvű hivatalos publikációk, kiállításokról való jelentések és hogy Isten panaszképpen ne vegye! az bizony néha csak hasból csinált konzuli jelentésekben foglalt anyaggal szemben, a kereskedővilág sok esetben az ő magán relációinak ad elsőbbséget. A gazdának, ha éppen ily fajta tanulmányozásokra adja fejét, az egymásnak nem ritkán ellentmondó tendenciózus értesülésekből igen nehéz, sőt alig lehetséges tájékozódnia.

Ha némi czélt akar érni, roppant sokat kell olvasnia, összehasonlítani s a való mérvére szorítani a keservesen összegyűjtött anyagalmazt, hogy abból egy félig-meddig kielégítő, hasznavehető képet nyerhessen.

A kereskedelmi érdekeknek első sorban szolgálni hivatott konzulátusoktól, ha a hatóságok útján hozzájuk fordul, felvilágosításokat is kaphat, ha ugyan kap! de ezek a dolog természeténél fogva csak hiányosak és bizony sokszor a semminél is rosszabbak. Ha nem hiányzik az illetőkben az érzék, hiányzik az összeköttetés, a kellő információk szerzésére s a személyzet — azok gyors és megfelelő feldolgozására.

Ezen mindjobban érezhető hiányok pótlására szolgálna a mezőgazdasági attasék intézménye, kiktől, ha az ige, a mi mulhatatlan szükség, nálunk is testet ölt, a dolog természetéből kifolyólag sokat fogunk követelni, miért is meg kell nekik adni a módot, hogy nagy feladatuknak lehetőleg meg is feleljenek.

A mezőgazdasági attasé sokoldalú működést kell, hogy kifejtjen. Először is oda kell figyelmenek irányulni, hogy az illető ország mezőgazdaságának általános helyzetével megismerkedve, a növénytermelés, állattenyésztés és üzletvitel különlegességeit tanulmányozza, a forgalmi élet és a piacz viszonyait, a kereskedelmi uzanceokat ismerje, a mezőgazdasági termények és mezőgazdasági ipari termékek áraitól mindig tájékozva legyen. Egy másik feladatát képezné, hogy figyelemmel kísérje a mezőgazdasági törvényhozást, a hitelügyet, az egyesületi tevékenységet és a biztosítási ügyet; továbbá a talajjavítás terén előforduló mozzanatokot, a gépipar újabb vívmányait, a mezőgazdasági munkáskérdést, végül a mezőgazdasági oktatás és kísérleti ügyet is figyelemmel kell, hogy kísérje.

Adatokat kell gyűjtenie a behozatal és kivitelről és mindarról mi a mezőgazdaságot közelebbről érdeklő; minden tapasztalt haladás és javításról nemcsak felettes hatóságát, hanem alkalmas közlésekben a nagy gazdaközönséget is gyorsan kell, hogy értesitse!

Hogy valaki ezen, csak főbb vonalaiban körülírt, sokoldalú feladatoknak megfelelhessen, arra nézve első — bár éppen nem egyedüli — követelmény, hogy általános szakképzettségű és szélesb látkörű egyén legyen. Szóval kívánatos, hogy mezőgazdasági szakképzettség mellett a közigazdaság terén is jártas legyen és hazánk állapotait és szükségleteit saját tapasztalásából ismerje. Mellőzhetlen követelmény továbbá az is, hogy a működése terül szolgáló ország nyelvét szóban és írásban kellően ismerje, hogy a hiányból a hivatalos és társadalmi érintkezésben hátramaradása ne származzék.

Mert ebben az esetben nem arról van szó, hogy a miniszteri kiküldöttekben a külföldön rövidebb-hosszabb időt töltendő száma öregbedjék vagy hogy az informáczióális szolgálat közegei egy-két egyénnel szaporíttassanak, hanem arról, hogy egy mezőgazdasági „clair“-csapat szerveztessék, mely nem a bureauasztal mellett, hanem az életben tegye észleleteit. Ott kell annak lenni az egyesületekben, értekezleteken, kiállításokon, gyárhelyiségekben, fogadó- és társalgási termekben, szóval mindenütt ott, hol valamit láthat, tapasztalhat, elleshet, mi hazánk mezőgazdaságának javára fordítható.

Ebből önként folyik, hogy egyszerű „kiküldött“ ily feladatnak meg nem felelhet; de nem felelhet meg egy konzulátusnak alárendelt közege sem, hanem csak oly egyén, ki magának a követségnek tagja s ezáltal a társadalmi téren való sikeres mozgáshoz jogczimet nyert. Azonfelül megfelelő hivatali — szerintem osztálytanácsosi — rang illetné meg*) azzal járó bőséges uti átalánnyal, hogy a kívánatos informáczióális utakat megtehesse. Mihelyt belőle holmi szubordinált beamtert csinálunk, a mezőgazdasági attasé-intézménynek aláköljük életerét.

Állásából kifolyólag kell, hogy nehézség nélkül érintkezessék ugy a hivatalos képvisellel, mint a mezőgazdaság kiválóbb kapacitásaiival a földbirtokos osztálylyal és a sajtó embereivel.

A mezőgazdasági attasékat legelőbb csak azon nagyhatalmak követségeihez kellene kinevezni, kikkel mezőgazdasági tekintetben szorosabb nexusban állunk; s ha gondoskodás történnék, hogy az illető attasék jelentései legalább kivonatban gyorsan a nagyközönség tudomására hozatnak; ha nekik valamelyes irodaszemélyzet is rendelkezésre állana, hogy a gazdának a hozzájuk intézett kérdéseire megfelelhessenek s azok érdekeiben szer-

*) Az illető vagy mint a földművelésügyi miniszterium tisztviselője alkalmaztassék extra statum, vagy pedig a külügyminiszteriumhoz osztalhatnék be „rendkívüli alkalmazás“ czimén. R.

zett összeköttetéseiket hasznosíthatják — az ezen intézmény létesítésére fordított anyagi áldozat busáson meghozná kamatait! A tanulni vágyó vagy a külföldön összeköttetéseket kereső gazdák csakhamar tapasztalhatnák ezen intézmény áldásos voltát*.)

Hogy többet ne említsek: mily előnyére volna a külföldre hivatalból kiküldöttekre, vagy a saját információ és tanulmány végett oda utazó gazdáknak nézve, ha a főbb központokban találnának valakit, kihez tájékozás és utbaigazítás végett bizalommal és eredménnyel fordulhatnának; holott jelenleg rendszerint sok időt és pénzt veszteséget azzal, hogy Ponciustól-Pilátushoz látva-futva állig begombolkodott rideg visszautasításra vagy mosolygó kikomplimentálásra találnak a remélt tájékozás és támogatás helyett!

Az itt vázolt feladatokkal nem terhelhetjük külképviselőtünket jelen szervezetében, mert nincs is meg hozzá a szakképzett személyzet; a kérdést meg nem oldaná az sem, ha a konzulátusokhoz egy-egy képzett gazdát neveztetnénk ki. Másrészt maguknak a követségeknek is csak előnyére lehetne s ha személyi dolgokban a külügyminiszter közvetve a nagykövetség alá rendelt oly szakörök által rendelkezésre, kiknek szakképzettségét és tanácsát a mai napság ipar- és kereskedelemmel szoros kapcsolatban levő mezőgazdasági kérdésekben a maga részéről is igénybe vehetné.

A mezőgazdasági haladás láncolatában a kinevezendő 3—4 mezőgazdasági attasé nagyfórtosságú láncszemet képezhetne, miért is mindenki, a ki ezen intézmény horderejét méltányolja, vesse latba szavát, hogy az ige nálunk is testté váljék!
Dr. Rodiczky Jenő.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

Összehasonlító termelési kísérlet közönséges és kvassitzi Hanna árpával.

☞ Egy 17 holdas táblából, melynek talaja jó karban lévő fekete homok, fekvése zárt, utolsó veteménye muhar volt s őszszel két-, tavaszszal pedig egy vetőszántást kapott, kihalasztottam 10 k. holdat tavaszi árpával végzendő termelési kísérletre. Az egyik 5 k. holdas parcellába a magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomástól kedvezményes áron vásárolt 5 mm. eredeti kvassitzi nemesített Hanna pedigree árpát, a másik 5 k. holdas parcellába pedig ide való közönséges árpát vetettem el április 16-án.

A vetést frissen szántott s jól porhanyított földbe sorbavetőgéppel 13 cm. sor-távolságban 5—6 cm. mélyen eszközöltetem. Gép után tövisborona simította el a talajt. 1 k. holdba a Hannaárpából mintegy 140 litert vettem el s így az 5 mm. Hannaárpa az 5 k. holdas parcellába lett elvetve.

*) Erre tekintettel ajánlotta volt dr. Proskowetz Miksa lovag, kit az elsőbbség illet meg e kérdésnek Ausztriában való szönyegre hozatalában, hogy a mezőgazdasági attasék költségeihez a mezőgazdasági egyesületek és egyéb érdekelt szakkörporációk is hozzájárulhatnának.
R.

A közönséges árpából 155 litert kellett elvetnem 1 k. holdba, hogy a kísérletre szánt szintén 5 mm. árpa az 5 k. holdas parcellába egyenletesen legyen elvethető. A közönséges árpa hliterjének sulya ugyanis csak 63 klg. volt.

Az árpavetés, habár a vetéssel az abnormalis tavasz kezdete miatt elkéstünk, a későbbi kedvező tavaszi időjárás mellett igen szépen fejlődött s különösen a Hannaárpa erősen nőtt és bokrosodott, de a közönséges árpa is szebb volt, mint más homokosabb táblákon. Gazdaságomban ugyanis igen kevés árpatermő talaj van. Homoki gazdaság lévén az egész, csak azokban a táblákban termelhetünk árpát, hol a répa is úgy, a hogy megterem. A répatalajnál homokosabb táblákon az árpa sohasem sikerül s ha mégis vetjük azt, leginkább luczernások alakításánál tesszük. Ezen évben is volt egy ilyen eset, hol 50 k. holdas luczernás vetésben árpa volt a védő növény; a talaj homok, elővetemény trágyázott zabosbüköny, a luczerna jól sikerült, az árpa sehogy, alig nőtt 30 cm. magasra s kalásza alig volt. Más táblában, hol az elővetemény répa volt, a vetés szebben állt s a termés is jobb volt, de olyan seholsem, mint a kísérleti árpa összehasonlítására szolgáló 5, illetve 12 k. holdas táblán. A Hannaárpáról nem is szólok, mert az oly szép volt, hogy öröm volt ránézni; régen nem hullott árpából oly rend az aratók után, mint e kis táblában ez idén.

Az árpaaratást július 21—26-ika közt végeztük; érsében a kísérleti árpa nem kapott esőt, sem renden, sem keresztben s mégis sárga lett.

Terméseredmény: a Hanna árpából 5 k. holdon volt 135 kereszt, 13 kéve. Egy keresztből átlag 60 l. magot csépeltem s a mag hektoliterjének sulya 70 klg. volt. A 135 kereszt után 81 hliter, vagyis 5670 klg. magot kaptam. A mag elég szép, de korántsem olyan, mint a minő a vetőmag volt. A szalma-termés egy kereszt után átlag 80 klg. volt, tehát 135 kereszt után 108 mm. szalmát nyertem.

A közönséges árpa termése is elég jó volt, de nem elégtette ki várakozásomat, mivel jobbnak mutatkozott, fejlődése közepette. Az 5 k. holdon 97 tizenhárom kevés kereszt állt; egy keresztből átlag kicsépel-tünk 55 1/2 l. magot, melynek hektoliter sulya 65 klg. volt. E szerint a 97 kereszt után kaptam 5383 liter, vagyis 3499 klg. magot. A különbség tehát ürtartalomban 27 1/2 hliter, sulyban 21. 71 mm. Szalmatermése a közönséges árpának egy keresztben 72 klg. volt, tehát 97 kereszt után 69 1/4 mm. szalmát kaptam.

Nem lesz érdektelen, ha a tavaly végzett műtrágyázási összehasonlító kísérletem eredményeit ide iktatom. A takarmányrépa előveteményű 5—5 k. holdas parcellák közül fizetett az I. csontliszt szuperfoszfátos parcella 1 kereszt után átlag 58 1/2 l. magot, 1 hl. mag sulya 65 klg. volt, tehát 1 kereszt után kaptam 38 klg. magot. A műtrágyázott parcellán 114 kereszt volt, tehát az összes mag 6703 1/2 litert, vagyis 4332 klg.-ot tett ki. A mag szép, nagy, fehér színű volt.

Szalmatermése a műtrágyázott parcellának egy kereszt után átlag 60 1/6 klg. volt. Termett 114 kereszt, tehát az összes szalmatermés 6858 1/4 klg.-ot tett ki. A szalma minősége jó.

Fizetett a II. sz. műtrágyázatlan parcella 1 keresztje 54 l. magot, 1 hl. mag sulya 65 klg. tett ki, tehát 1 kereszt után nyert mag sulya 35 klg.-ot tett ki. Volt ezen parcellán 93 kereszt, tehát az összesen nyert mag 5022 litert, illetve 3255 klg.-ot tett ki. A mag valamivel rosszabb minőségű volt az előbbinél. Szalmatermés

ezen műtrágyázatlan parcellán egy kereszt után átlag 59 1/4 klg. tehát 93 keresztben 5524 1/2 klg. szalma termett. A szalma minősége jó.

Ezen kísérletekből levonva a következőt, az pontos megfigyeléseim s tapasztalataim alapján nem lehet más, minthogy a talajmegválasztás és megmunkálás esetleg trágyázás, műtrágyázás és legjobb mag felhasználásával a terméseket — habár az időjárás nem is kedvező — lényegesen fokozni lehet.

A Hannaárpa vetőmag, melyet Óvárról kaptam igen szép volt, sajnos talajunk nem termelt hozzá hasonló szépet, de körülből 4 mm.-val többet termett, mint az ugyanazon művelés alatt álló közönséges ide való árpa.
Hrblay Emil.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

A csákói és gáspárteleki ménesek.

(Mutatvány gróf C. G. Wrangel „Ungars Pferdezucht etc.“ című művéből.)

I.

A békésmegyei lótenyésztési bizottság elnökének Geist Gyulának, Csákón egy nagyon figyelemreméltó félvér ménese van. Csákó különben klasszikus földje a magyar lótenyésztésnek. Itt rendeztetek ugyanis a 40-es években az „Alföldi vadászat“ nevű társaság által azon versenyek és lovasvadászatok, melyek az alföldi lótenyésztésre igen üdvös befolyást gyakoroltak. Epp e vadászatoknak köszönhető, hogy Csákón ménes alapított. Az 1857-ben keletkezett ménes kanczaanyaga ugyanis nagy részben azon kanczákból állott, melyek ezen vadászatokon teljesített hű szolgálatuk után Csákón állandó otthont leltek. Ez alaptól indult ki az importált és az ország legjobb tenyésztéseiből szerzett kanczákkal megerősítve, az azóta jól megérdemelt hírnévnek örvendő csákói ménes.

Jellemző a szóban forgó ménesre nézve, hogy abban kezdetől fogva magasvérű anyag használtatott a tenyésztésre. Egy pillantás a következő összeállításra, mely a Csákón 1857. óta 1894-ig igénybevett apaállatokat mutatja — elég e tény bizonyítására. Hágott ugyanis 1857-től 1867-ig *Felatah*; (ang. nev. ap. Melbourne, a. Minx) 1868-ban *Polmodie*, félvér; 1869-ben *Daniel O'Rourke*, félvér; 1870—72-ig *Y. Fazzoletto*, telivér, ap. Fazzoletto, a. Bodkin; 1873-ban egy *Gidrán* és egy *Justice* esődör; 1874-ben *The Czar*, félvér; 1874—77-ig megint *Daniel O'Rourke*; 1875—76-ig *Jámbor*, *Rigó* és *Vagabund* nevű félvérek; 1877—78-ig *Hohenau*, ap. Peon, a. Lay Sister. 1878-ban továbbá *Amurath Bairactar* arabs esődör; 1879—82-ig *Chief*, ap. Chief Justice, a. The Medway; 1883—85-ig *Hajnal*, félvér; 1883—84-ben *Fatalist*, félvér; 1885—87-ben *Ostreger*, félvér; 1888-ban *Bullyrock*, ap. Buccaneer, a. Getroffen; 1889-ben *Leder*, ap. Springfield, a. Marie-Galante; továbbá *Hydromel*, ap. Parmesan, a. Nike, és *Furioso* félvér; 1890-ben *Morgan*, ap. Spring-Field, a. Morgiana; és *Kísérlet*, ap. Bálvány, a. Kedves; 1891-ben *Uram-Bátyám*, ap. Gunnersbury, a. Bájós; 1892-ben *Ürmény* ap. Ostreger, a. Alberta; 1893-ban *Jonsbach*, ap. Buccaneer, a. Caledonia; 1894-ben *Bravo*, ap. Kisbér-öcsese, a. Bravianka. E kimutatáshoz meg kell jegyeznünk, hogy a Geist testvérek, névszerint Gyula és Gáspár az apai örökség felett 1885-ben megosztzkodván, a csákói ménesnek egy része Gáspártelekre vitetett, hol aztán a mai önálló ménes alapításához járult.

A mint az előbb közölt ménkimutatásból láthatjuk, Csákón a 60-as évek végé-

től kezdve rökét. Az sabb műk importált tett szolg szolgált to méneknek Hogy ez a hatott hoz az önként

Nem kívül, hog állatok m szerencsén első évben — mondju letlenül idény kell hegyesen bach nem kedvvel h kívánnunk vajha lega beválna. E mi e tekin ményeket. igen szép kívánni va szembenáll számítjuk végtagjain csánkójának

Magá kétségbe, nos versen tenyésztés lehet, de e mernők na ideig félvér egyébből, lehet, ez p

Hogy ménesben, kalmazásba a teljesség csak kimut

Ezek: *Jodwiga*, ap. Kaland következő 5; Hohenau 2; Confrate tól 1; Hyc tól 2; Cois 1; Ostreger 1; gróf Ap közül az o ezélja ezut gyors háti

A es ható bőség hónapos k

A sz annyi zabot, ha val s meg gedniök s korukig es zabot, ha Ez azonban karmánya árpaszalma lönben 3/4 lósorba. Cs hanem bek getetés 1- Télre a de csak az töltik még még oly n ban, kifutó uralkodó le velésnek s is szedi a 28 csikó k áldozatául.

től kezdve folytonosan változtatták a csődöröket. Az egyetlen mén, melynek huzamosabb működés engedtetett a *Felatah* nevű importált csődör volt, mely teljes 10 évig tett szolgálatot. Utána egyetlen mén se szolgált tovább 3 évnél, sőt nagy része a méneknek 1 évi használás után mellőztetett. Hogy ez a folytonos kísérletezés nem járulhatott hozzá a ménes egyöntetűvé tételéhez, az önként érthető.

Nem hagyhatjuk azonban figyelmen kívül, hogy a ménes tulajdonosának az apaállatok megválasztása körül nem volt sok szerencséje. Így pl. *Hydromel* mindjárt az első évben, elhullott *Uram-Bátyámot* az állam — mondjuk ki nyíltan, hogy eléggé kiméltlenül — az 1891-iki évben, a hágtási idény kellő közepén visszavette, hogy Mezőhegyesen törzsesdörképpen felállítsa. *Jonsbach* nem eléggé jól termékenyítő, nem nagy kedvvel hágo csődörnek bizonyult stb. Csak kívánunk lehet mindezek folytán, hogy vajha legalább a mostani csődör, t. i. *Bravo* beválna. Be kell ismernünk azonban, hogy mi e tekintetben nem táplálunk vérmes reményeket. *Bravo* hátvonala kétségtelenül igen szép és lapoczkája se hagy fenn semmi kívánni valót sem; az előnyökkel azonban szembenállnak egynemely hibák. Ezek közé számítjuk befurdolt könyökét és térdét, hátsó végtagjainak feltűnő meredek állását s bal csánkjának nem egészen tiszta voltát.

Magától értetődik, hogy nem vonjuk kétségbe, miszerint *Bravot*, mely igen hasznos versenyló volt, jelzett hibái dacára a tenyésztésben esetleg hasznosan felhasználni lehet, de egyelőre az erre való kilátást nem mernők nagyon magasra becsülni, mivel e ideig félvértenyésztésre való alkalmatosságát egyébből, mint küleméből megítélni nem lehet, ez pedig nem feltétlenül keesegtető.

Hogy milyen vér dominál a csákói ménesben, arról némi felvilágosítást az alkalmazásba vett ménnek listája is nyújt, de a teljesség kedvéért közöljük a létező kanca kimutatását is.

Ezek: *Modesty*, ap. Virgilius, a. Fairy. *Jodwiga*, ap. Seladon, a. Y. Fanny. *Friday*, ap. Kalandor, a. Black-Duchets; továbbá a következő félvérek: Belmonttól 2; Chiftől 5; Hohenautól 1; Lörincztől 1; Clonave-től 2; Confrater-től 4; O Wehtől 1; Bullyrock-tól 1; Hydromel-től 3; Dániel O'Rourke-tól 2; Coiswold-tól 1; Amurath Biraactar-tól 1; Ostreger-től 12; orosz kancza 4; irlandi 1; gróf Apponyi-féle 1; muraközi 6. Ezek közül az oroszokat a tulajdonos kisorolja s ezélja ezután kizárólag magas nemességi, gyors háti és hintós félvér lovak nevelése.

A csákói takarmányozás nem mondható bőségesnek. A csikók elválasztása 5—6 hónapos korukban történik.

A szoptatás alatti időben a csikók annyi zabot kapnak, a mennyit megbírnak enni, elválasztás után azonban 4—5 kilónyi-val s megfelelő szénaadaggal kell megelégedniök s 1 éves koruktól befejezett 3 éves korukig csak akkor kapnak még pótlékzabot, ha jó takarmányszalmában hiány van. Ez azonban kivételes eset; az évjáratok takarmánya a mondott zab mellett, rendszeren árpaszalmából és répából áll. A csikók különben 3½ éves korukban állíttatnak be a lósrba. Csákón természetes legelő nincs, hanem bekerített luczernáson történik a legeltetés 1-ső májustól az első hó leeséséig. Télre a csikók istállóba kerülnek ugyan, de csak az éjjelt és a takarmányozási időt töltik mégis fedél alatt; a többi időt, ha még oly nagy is a hó és hideg — szabadban, kifutókban töltik. Sajnos, az Alföldön uralkodó lépfenével szemben az edző felnevelésnek se látszik semmi haszna s Csákón is szedi a betegség áldozatait. Így 1893-ban 28 csikó közül négy nem esett a lépfene áldozatául. Ily körülmények között annál

inkább, mert az állatgyógyászatnak nincs a lépfene ellen specifikus szere, ajánlanók a tulajdonosnak, hogy tegyen próbát a Spár-féle vizkurával, megjegyezvén, hogy lépfene ellen a hirneves tanár dr. *Röll* is a betegeknek hideg vízzel való többszörös leöntését s aztán szárazra dörzsölését, avagy a naponta többször végrehajtott usztatást ajánlja.

A Spár-féle kura az állat testének, különösen pedig fejének s hátgerinczének friss vízzel való többszörös leöntésében s illetőleg öntöző vagy tüztöltődény esővéből való lefecskenkezésében s nedves ruhákkal való ledörzsölésében s aztán leszárításában áll, kombinálva nedves 16 R. foku lepedőkbe való begöngyölítésekkel, melyek száradás után változtatandók s közben, ha hőfokemelkedés észlelhető, újabb, egészben való lefecskenkézések és ledörzsölések (12—14 foku vízzel) eszközözendők. Negyedóránként 7—8 foku, 1/6—1/4 liternyi mennyiségű vízcsörék is alkalmazandók még. A takarmány ily esetben áll kis adag zöld anyagból, répafélékből, nedvesített szénából és buzakorpából. A begöngyölítésekre nézve megjegyzendő, hogy azokat ócska, közép finomságú, fehér vászonlepedők igénybevételével ezélszerű végrehajtani, úgy, hogy 8 foku vízbe mártva kifacsartassanak, a törzsre körülborítottassanak s rájuk flanell vagy gyapjutakaró tétesek, a külső temperatúrához képest 2—5 rétegben, vagyis annál vastagabban, minél alacsonyabb a levegő hőfoka. E begöngyölítések akkor változtatandók, mikor megszáradtak.

A mi most már a csákói tenyészet jellegét illeti, tagadhatlan, hogy az magas nemessége dacára, nagy ellenálló képességet s egy bizonyos egyöntetűséget mutat. A felállított lovak között láttunk példányokat, melyek nemességükkel, impozáns (16 marok) nagyságukkal, harmonikus, erőteljes alkatukkal s szép mozgásukkal, bármely lovatiszt gyönyörködését felkelteni képesek lettek volna. Sajnos, az idomítás, melyben e kiválasztott löcsopornak része van, ez idő szerint ugyszólván minden kívánni valót fennhagy. Nem mulaszthatjuk el hát e tekintetben azon reményünknek kifejezést adni, hogy Geist urnak sikerülni fog egy jártas, alkalmas istállómestert találnia és alkalmaznia, mert lóanyaga határozottan sokkal értékesebb, semhogy az oly nagy mértékben fontos első idomítást továbbra is nyers szolgák kezére bízhatná. Éppen egy oly ménesben, mely lépfene folytán annyit károsodik, kétszeresen szükséges e károsodásoknak, — melyeket értelmetlenség és a szakmában való járatlanság okoz — utját vágni. Ezenkívül a 600—800 frtos átlagos eladási ár is mutatja, hogy érdemes Csákón jól idomított, hibátlan lovakat állítani a venni szándékozó elé. Es a jelenleg növekedő Ürmény-esikők jöllehet most még a földön egy kissé tágan állnak, bizonyára nem fognak az Ostreger ivadékok jósaiga mögött maradni.

Csákó közvetlen közelében fekszik a szép Gáspár-telek, Geist Gáspárnak, az ismert sportmannek teli- és félvérü ménese. Ha nem tévedünk, e ménes azon uton van, hogy teljesen telivér-ménessé alakuljon. Más magyarázatot ugyanis nem adhatunk azon ténynek, hogy jelenleg ugy a kanczaanyag, mint az ivadékok évjáratá meg nem felelnek azon hirnévnek, melyet Geist ugy is mint félvér-tenyésztő és ugy is mint sportmann kivivott. Annyit legalább is mondhatunk, hogy ugy látszik, miszerint a félvértenyésztésre az utóbbi időben kevesebb suly fektetett. Akárhogy áll is a dolog, sajnálatosnak tartanók ez irányváltoztatást, mert legalább is nyílt kérdésnek kell mondanunk azt, hogy Gáspár-telek a telivértenyésztés terén valaha oly sikereket fog felmutathatni, mint a félvértenyésztés terén.

A cukorpremiumok kérdése.

Németországgal nem sikerült egyezséget kötni az iránt, hogy a cukorpremiumokat nem fogja emelni, sőt már be is nyújtott a szövetség tanácsnak oly új törvényjavaslatot a cukoradó reformjáról, mely a cukortermelés kontingentálása mellett, mint nálunk a szesznel történik, a kiviteli cukorpremiumot az eddigi 140—175 márkáról 4 márkára emeli.

S ez érthető is Németország szempontjából, a mely az agrár érdekeknek oly kézséges istápolója minden téren. A német 18 millió métermázsányi cukortermelés feleslege nem talál elhelyezést a külföldön, mert az osztrák-magyar monarchia az utóbbi évek alatt több mint 15 millió mm.-val növelte kivitelét a magas premiumok segítségével. Mert a mi cukorkiviteli premiumaink 150—230 frttal mmként a némettel arányban nem állanak, figyelembe véve még azt is, hogy mi a keletkezé mégis csak közelebb vagyunk, mint a németek.

Csak hogy e premium emeléssel Németország még sem ér célzt, mert mesterséges eszközökkel nagyra növelt cukorkivitelünket ugyancsak agrárérdekek szempontjából magunknak is fel kell tartanunk, de nagyobb érdeke ez a jövedelemre váró millióknak s épp ez magyarázza meg azt az éber érdeklődést, melylyel Németország akezióját iparos és kereskedelmi köreink kísérik.

A cukorkiviteli premiumoknak emelése szükséges az esetben, ha Németország a magát emeli, annyira a köztudatba ment át, hogy a pénzügyminiszterek ki sem térhetnek e követelmény elől, sőt az osztrák kereskedelmi miniszter legutóbbi beszédében már jelezte is ennek a lehetőségét.

Távol áll tőlem, hogy ez általános követelménnyel szemben tagadjam a cukorkiviteli premiumok szükségességét, de igenis azok jogosságát. Mert az egy lehetetlen helyzet, hogy a termelés helyén lakó fogyasztó drágábban fizesse a cukrot, szeszt, sört vagy bármi más premiált fogyasztási cikket, mint a termelés helyétől 500 vagy 2000 kilométerre lakó fogyasztó, sőt hogy ez lehetővé váljék, maga a termelés helyén lakó fogyasztó saját zsebéből premiumot fizet a kivitelre dolgozó gyárnak, hogy csak minél olcsóbban jusszon a terményhez a távolabb lakó fogyasztó.

Ez eljárás kivételes esetekben s ideiglenesen még megmagyarázható, habár sohasem helyeselhető, mert mindég káros visszahatást szül, de mint rendszert szentesíteni a legkárosabb valami. Premiumokkal a cukorkrizisből nincs kibontakozás, mert egyik állam a másikat tulhaladni igyekszik, hogy csak a kivitel lehetővé tegye, a belföldi piacokon a premiumoknak megfelelőleg emelkedik a cukor ára a kiviteli piaczon pedig ugyanannyival esőkken. A esőkken természetesen, mert hisz azért adjuk a premiumot a gyárnak, hogy olcsóbban adhassa a külföldön terményét, természetesen az emelkedés a belföldön, mert a kartellben levő gyárak megszabják a kontingentált fogyasztás árait tetszőlegesen, mert egyrészt a piacznak egyedüli urai, másrészt a mit nem vesz be a fogyasztás, azt a premiummal támogatott kivitel értékesíti. Tehát a premiumok tényleg nyomást gyakorolnak a hazai fogyasztásra, mert mesterségesen eltereljük piacainkról a termelést illetve a kínálatot, hogy az a nemzetközi piacokon tömörüljön s nyomja az ottani fogyasztók javára az árakat, míg nálunk bizonyos mértékig hiány áll be, azaz esőkken a kínálat s az árak emelkednek illetve aránylag sokkal magasabbak, mint a nemzetközi piac árai.

Ime lássuk a legközelebbi mult cukoráraink alakulását az 1889—1894. években a nemzetközi és a hazai piacokon. Cukor-

indusziánk 1889 óta vett nagyobb lendületet különösen Magyarországon, s azért nem kell hátrább nyulnunk a múltba s az árak akkor voltak a legnormálisabbak s a cukoripar nagy jövedelmet biztosított a vállalkozóknak. Az árszámítás alapja a belföldre nézve Budapest, a nemzetközi piacra nézve Ausig, mint a mely a határidőzleti kötéseknek általánosan elfogadott alapját képezi. Mindkét helyen az árak franko értetnek.

A cukorárak alakulása volt: (I rendű finomított.)

	Auszig	Budapest árkülönbözet	
	termelési adó levonásával	Budapest javára	Budapest javára
	mm.-ként	forint	mm.-ként forint
1889	19.54	26.33	6.79
1890	15.25	21.56	6.31
1891	16.12	23.46	7.34
1892	16.98	26.56	9.58
1893	19.33	28.35	9.02
1894	14.97	21.93	6.96

E kimutatás szerint tehát cukoráraink állandóan magasabbak voltak a nemzetközi áraknál, még pedig jelentékenyen magasabbak, mert az árkülönbözetet csak a Budapest-Ausigi cukortarifá terhelte.

Sőt még világosabb a belföldi cukorárak emelkedése a prémiumok s a gyárak által kontingentált fogyasztás behatása alatt, ha százalékokban állítjuk szembe az áringadozást.

Ha felveszszük alapul az 1889. év cukorárát s azt mint normális árt 100%-kal számítjuk, úgy az alábbi képet nyerjük:

	Auszig	különbözet	Budapest	különbözet
	%	+-%	%	+-%
1889	100		100	
1890	78	-22	87.2	-12.8
1891	82.5	-17.5	92.3	-7.7
1892	86.9	-13.1	100.6	+0.6
1893	98.9	-1.1	105.4	+5.4
1894	76.6	-23.4	88.2	-11.8

E számok elég világosan beszélnek. A belföldi árak aránylag tetemesen magasabban állottak, mint a külföldiek s a külföldi ár-csökkenés nálunk sohasem érvényesült teljes mértékben, sőt az 1892. és 1893. években az 1889. évi alap árt tetemesen 2.23 és 2.79 fttal meghaladta. Sőt a múlt évi cukorkrizis sem tudta a mi árainkat annyira befolyásolni, hogy 1889-hez viszonyítva +0.17 ftt árkülönbözet ne mutatkozzék, pedig ekkor a monarehia cukorgyárai által 1891-ben kötött s a fogyasztást kontingentáló kartell is megszünt s a cukorgyárak szabad versenye teljes érvényt nyert a belföldön is. Ha a kartell megmarad, úgy sokkal jelentékenyebb volna az árkülönbözet.

Ha Németország cukorkiviteli prémiumát emeli, úgy nálunk a cukorárak esnek s olcsóbb lesz a fogyasztás, de a gyárak jó része kénytelen megszüntetni üzemét, mert hisz a termelés 33%-a a külföldön található csak elhelyezést. Ha emeljük a prémiumot, úgy magasabbnak kell lennie a németországinál, azaz nekünk is legalább 100%-kal kell emelnünk a prémiumot, azaz évenként 10 millió forintot kell reá szánnunk a cukorkiviteli jutalmakra.

A kérdés már most az, hogy a cukorgyártás jelenlegi kiterjedtségében való fentartásból a mezőgazdaságra háramló haszon arányban áll-e az érte hozott áldozattal?

Jelenben azért, hogy 14 millió métermázsá répatermésünk 11-12 millió forintot értekesíthető legyen a gazda által, fizetünk a közös vámbevételekből e célra törvényileg engedélyezett 5 millió forintból a kvóta arányában reánk eső részletképp 1.5 millió forintot, azaz minden egy hektár répatermő föld után 16 forintot.

Már most, ha a prémium emeltetnék csak 50%-kal is, úgy hektáronként 24 forinttal kellene támogatnunk a cukorkivitelét,

ha pedig 100%-kal emeljük, a mint az iparos körök kívánják, akkor 32 fttal.

Tehát nem ok nélkül vettem fel a kérdést, hogy rentábilis dolog-e az ilyen támogatás s hogy a mit nyerünk a révén, nem veszítjük-e a vámon. Mert itt bizony épp így van, hogyha a ma répával bevetett területeket ugarnak hagyjuk s lemondunk a termelésről s a gazdákat és a gyárosokat azzal az évi járadékkal kárpótoljuk, a mit prémiumokban kifizetni kényszerülünk, úgy ott vagyunk, mintha kivitelre dolgoznánk s sőt jobban jönnénk ki, mert a külföld versenyé egyáltalán nem befolyásolná.

Még lehetlenebbnek tünik fel a helyzet, ha számba vesszük azt, hogy mennyi tulajdonképp az a cukor fölösleg, melyet el kell helyezni a külföldön.

Magyarország cukor forgalma 1890-1894-ben a következőképp alakult:

	Behozatal	Kivitel	+	-
	mm.	mm.		mm.
1890.	434,824	340,372	-	83,452
1891.	360,373	404,070	+	43,697
1892.	315,020	404,655	+	89,635
1893.	359,403	651,467	+	292,064
1894.	424,594	639,828	+	205,234

A utolsó két év kiviteli többlete meghaladta a 200,000 métermázsát s tekintve a termelési viszonyokat e kivitelre állandóan számíthatunk.

E 200,000 mm. cukor maximális értéke az 1894. évi konjunkturák szerint nemzetközi piac árát véve alapul 3 millió forint értéket képviselt s ennek kivitelére eddig 1.5 millió forintot s a jövőben ha 100%-kal emelők a prémiumokat 3 millió forintot költenénk. A valóságban azonban nem így van, hogy a mi cukorgyáraink csak 200,000 mm. cukrot kénytelenek a külföldön elhelyezni, hanem a múlt évben például 500,000 métermázsát, mert igaz ugyan, hogy a kiviteli különbözet csak 200,000 mm., de a magyar gyáraknak azt a cukor mennyiséget is ki kell vinni a saját termelésükből, a mely az osztrák behozatali többletet megfelel, ez pedig a múlt évben 278,000 mm. volt. A fogyasztás megosztása a magyar és osztrák gyárak között okozza azt, hogy a mi gyáraink tetemesen rosszabb helyzetben vannak, mint tulajdonképpen kellene lenniök, mert termelésüknek 40%-val vannak a külföld piacaira utalva, holott a magyar fogyasztás levonásával termelésüknek csak 20%-át kellene kivinni, s így helyzetük az osztrák cukorgyárakkal szemben is sokkal előnyösebb volna, mert ezek ez esetben 38%-át termelésüknek a külföldön volnának kénytelenek elhelyezni.

A prémiumok emelése tehát a jelen viszonyok között közgazdasági lehetetlenség, mert a cukorkivitel erőltetésével járó költség egyáltalán nincs arányban a mezőgazdaságra háramló haszonnal.

A logikus következtetés tehát az volna, hogy saját fogyasztásunk arányában redukáljuk a termelést. A merkantilkörök nem is képzelik ezt másként s máris egy az egész világot felölelő kartell szükségességéről hallunk emelkedni hangokat, mert a világtermelés kontingentálása nélkül már nem jövedelmező a cukortermelés.

Nekünk magyaroknak a termelés redukciójára szükségünk nincs, a világkartell pedig semmi áron sem kell.

Most vagyunk abban a helyzetben, hogy a cukorkrizist reánk nézve előnyösen megoldhassuk, illetve megszüntessük s vele a répatermelést mai kiterjedése mellett is jövedelmezővé tegyük.

A vám- és kereskedelmi szövetség megújításánál el kell tekintenünk a közvetett adók közös elvek szerinti kezelésétől s nemcsak pénzügyi vonalat kell felállítanunk, hanem a hazai fogyasztást, a hazai termelés-

nek kell biztosítanunk. Ez könnyen kivihető olyképp, mint az a szesznel tervezve van, hogy a finomítás állami monopolt képez, míg a termelés szabad. Az államnak pedig nem szabad más cukrot forgalomba bocsátani, mint magyart.

Ez esetben azután a mai 1.5 millió forintos kiviteli prémium is elég lesz a fölösleg külföldön való elhelyezésének biztosítására, mert ha 5 ftt prémiumot is adunk a kivitelre, ugyis csak egy millió forintot venne igénybe a 100,000 mm. cukorfelesleg elhelyezése s megszűnne az az abnormis állapot, hogy mi az osztrák cukor kivitelét is támogassuk prémiumokkal, miután a saját gyáraink az 1.5 millió forintból, a mely összeggel prémiumokhoz járul Magyarország, a múlt évben, a mikor legnagyobb volt a magyar kivitel, csak 600,000 fttot kaptak.

De a mint helytelennek s közgazdaságilag lehetetlennek tartom a prémiumok emelését a közös kezelés mellett, úgy helytelennek tartom azt a teljes külön válás mellett is, annál is inkább, mert sokkal helyesebb megoldási módját tudom a termelési felesleg elhelyezésének.

Mai közgazdasági irányunk a termelésnek a cukortermeléséhez hasonló krízisei alkalmával a legközvetlenebbre gondol a termelés kontingentálására.

A termelés csökkentésére törekszik, a helyett, hogy a fogyasztást emelné; a kínálatot korlátozza, a helyett, hogy a kereslet növelésére hatna közre.

Nálunk igen alacsony még a cukor fogyasztás s az még tetemesen növelhető.

S ehhez az első lépés volna a cukor-fogyasztási adó eltörlése, mely ma közel 3 millió forintot jövedelmez. Ez által nemcsak a cukor forgalma válnék szabadabbá, tehát a mai ellenőrzés feleslegessé, hanem természetesen a cukorárak csökkenésével, növekednék a fogyasztás oly arányban, hogy a mai termelési felesleg is idehaza talán fogyasztóra, mi által a termelési adóbevételek 2.200,000 forinttal emelkednének alapul véve még mindég a 200,000 mm. cukortermelési felesleget s elesnék a premiálás szüksége, tehát e czímen 1.5 millió forintot takarítanánk meg, azaz a cukorfogyasztási adó eltörléséért bőven kárpótoltatnék az államkincstár.

A prémiumos rendszer előbb-utóbb lefogja magát járt mindenütt s minden téren, s minél tovább fokozzuk s erőltetjük ily módon a kivitel a visszaesés, a reakció annál veszedelmesebb lesz.

Különösen áll ez a mezőgazdasági nagy iparra, hol az ily természetellenesen nagyra nevelt ipar krízise megdőlése egy egész vidék, sőt az egész ország közgazdasági viszonyaira visszahat, mert nem csak a részvényes károsul, nemcsak a gazda kénytelen egész gazdasági üzemét más s talán kevésbé jövedelmező bázisra fektetni, de a belterjes üzemmel kapcsolatos munkáskéz szükséglet is csökken s kész a munkásszocializmus.

Komolyan számot kell tehát vetnünk azzal, hogy ipari fejlődésünk létfontosságait a hazai fogyasztásban bírja s minden módunkban álló eszközzel elő is segítsük a hazai fogyasztás szükségleteit fedező ipart, de a mi ezen felül alakul, a mely iparvállalat külföldi fogyasztás fedezését célozza, az az osztalék kombinálásánál ne vehesse a számítás alapjául a különböző czimeken esedékes állami támogatást, mert ez által csak újabb tápot szolgáltatnánk a nemzetközi spekulációnak, a mely nyomást gyakorol ma a termelőre s fogyasztóra egyaránt.

De még sincs az állami támogatásnak módja, a melyben az ily iparvállalatokat is részesíteni kell s ez a vámpolitika megfelelő irányítása, hogy az ily ipar terményeinek kivitelét lehetővé tegyük, de sohasem az agrár-érdekek feláldozásával, a tarifapolitika, hogy

a kiv
fákka
gyük
kedve
szerve
fontos

maza
szony
közve
előseg
beléeg
gyárt
don
szerve
menn
saját
az 16
költsé
ne kö

kuhla
kevés
oly n
napj
Kapn
buzát
melas
kiesi
kút v
sem
bajna
get n

sel sz
igazít
ültetn
cészsz
jon; s
nészes
teljes
hogy
kezes
ezéve
lyezh

„Tak
után
lálás
zsaln
állita
detér
a má
való
mely
Ezek
helye
hóna
madá
talál
gyar
nem

néha
még
2 m
táma
vette
kike
pusz
szin

a kivített kedvezményes s nemzetközi tarifákkal is előmozdítjuk s versenyképessé tegyük ugyanezek a tengeri s vízi közlekedés kedvezőbbé tétele s végül a konzulátusi szervezet megfelelő szervezése, mely a legfontosabb is.

A konzulátusoknál oly egyének alkalmazandók, kik a magyar közgazdasági viszonyokat ismerik s üzleti összeköttetések közvetítésére, illetve ilyenek létesülésének elősegítésére képesek. A keleti tartományok, beleértve a legtávolabbi keletet is, ipari gyártmányok befogadására még több évtizeden át alkalmas területek s konzuli szervezetünk hasznavehetőségén mulik, hogy mennyiben tudjuk e vidékek fogyasztását saját gyártmányainknak úgy biztosítani, hogy az tőlünk a konzulátusi szervezet nagyobb költségeinek fedezésén kívül más áldozatot ne követeljen.

R. Gy.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdések.

487. kérdés. Két év előtt vett telivér kuhlandi teheneim, mióta itt vannak többekévesebbé hasmenésben szenvednek; de soha oly nagy mértékben mint most. Háromszor napjában lesznek etetve és kétszer itatva. Kapnak darabonként 7-5 kiló szénát, 5 kiló búzát 5 kiló szalmát, 5 kiló répát és 1 kiló melasszet, minden második nap konyhasót kicsi adagban. A víz egészséges, jó ízű, kút víz. Mi lehet az oka ennek és hogy esetem őket vagy mit használjak, hogy ezen bajnak véget vessék; mert a tejelő képességet nagyon hátráltatja.

Felső-Lehota.

A. E.

488. kérdés. Jövőre hagymatermesztéssel szándékozom kísérletet tenni. Kérek utbaigazítást, hogy körülbelül 50 méterháza ültetni való hagymát miként lehetne legcélszerűbben átteleltetni, hogy megne fagyjon; szükséges-e a közöttük levő inkább penészes mint rohdadt gumokat valamint a nem teljesen érett gumókat kiszedni. Megjegyzem hogy ez idő szerint tágas magtár áll rendelkezésemre míg december végével a kemekezével ellátott dohány simitóházban is elhelyezhetem a hagymát.

Bögremajor.

Sch. M.

489. kérdés. Cselkó és dr. Kosutányi „Takarmányozástan”-ában az áll, „hogy miután a hizóállatokat többnyire csak a hizlalás kezdetén és eladáskor szokták megmázasálni, a hizlalás három időszakára összeállítandó takarmányt mindig a hizlalás kezdetén talált elősúlyra vonatkoztatják, vagyis a második és harmadik időszakban nem a valódi elősúlyt, hanem azt veszik alapul, melyet az állatok a hizlalás kezdetén birtak.” Ezek után kérdem nem célszerű-e olyan helyen a hol a hizóállatokat rendszeren minden hónapban megmázasálják, a második és harmadik időszakra a takarmányt az ekkor talált elősúlyra számítani? En eddig a súlygyarapodást számításomban mindig felvettem, nem pazaroltam-e ezáltal a takarmányt?

Nyir-Adony.

H. L.

490. kérdés. Külön borítékban küldtem néhány szál búzát, melyeken részben a tövén még található 2-3 vöröses színű körülbelül 2 milliméter hosszú báb. Az ezek által megtámadott tábla buza szeptember közepén vettettet el, az októberi esők után szépen kikelt, de október vége óta napról-napra pusztul, s alig található rajta egészséges zöld színű buza. Kérem a pusztító rovar meg-

tározni és közölni, vajjon számíthatok-e arra, hogy az ennyire megtámadott buza még türethető termést adhat, ha tavaszra a rovar tovább nem pusztítja.

Borota.

W. D.

491. kérdés. Mivel itt a esillagfürt, főleg a fehér kiváló szépen és dusan terem, tudni óhajtanám, hogy magvának keserűségét mily eljárással lehet elvenni?

Alsó Sztregova.

M. A.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Meghívó. — Meghívó. — A közgazdasági szakosztály ülése	1885
Mezőgazdasági attasék	1889
A czukorprémiumok kérdése	1892
Növénytermelés.	
Összehasonlító termelési kísérlet közönséges és kvassitzi Hanna árpával. <i>Hrebly Emil.</i>	1890
Allattenyésztés.	
A csáki és gáspárteleki ménesek	1891
Levélszekrény	1871
Vegyések	1872
Kinevezések. — Méltóságadományozás. — Eljegyzés. — Házasságok. — Halálozások. — A földművelésügyi miniszterium gyásza. — Mezőgazdasági attasék. — Idegen lovak a Tattersallban. — A győri sertésforgalom. — Pályázat. — Adóelengedés a kőbányai sertés-hizlálókknak. — Ertekezés a vámmügyről. — A keszthelyi „Georgicon”. — Szövetkezet Rózsahegyen. — Állami ménék fedezési díjai. — Marharakodó állomások engedélyezése. — Juhok kedvezményes szállítása. — Oroszországi liba-export	1394
Kereskedelem, Tőzsde. — Határidők árfolyama	1874
Budapesti gabonátözsde. — Határidők árfolyama Budapestben. — Határidők árfolyama külföldön. — Szeszület. — Élelmi cikkek a budapesti hetivásáron. — Budapesti takarmányvásár. — Állatvásárok: Budapesti szurómarhavásár. — Budapesti juhvásár. — Bécsi vágómarhavásár. — Bécsi sertésvásár. — Bécsi szurómarhavásár. — Párisi juhvásár.	1845
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	1875

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter *Kovács Dániel* felső-lehotai lakost és ev. lelkészt, Zólyomvármegye breznóbányai járására, — *Puskás Jenő* gyergyóújfalusi lakost, gazdasági szaktanitót, Csikvármegye gyergyó-szent-miklósi járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Méltóságadományozás. Ő császári és apostoli királyi Felsője jobaházi *Döry Béla* földbirtokosnak a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

Eljegyzés. *Horváth Pál* Andrassy Aladár gr. tiszta-dóbi gazdatisztje eljegyezte *Zeller Vincze*, Wenckheim Gáza gr. gerlai főhercegnének leányát, *Matildot*.

Házasságok. *Erdőghyfalvi Csuka* István szobránczi földbirtokos november 19-én vezette oltárhoz *Bernáthfalvi Bernáth* Dezső országgyűlési képviselő leányát, *Magdát* Ung-Tornóczon. — *Mihalgyi Imre* tadjáni, szent-benedékrendi főpátsági gazdatiszt f. hó 10-én kelt egybe *Modrovich György* földbirtokos leányával, *Katiczával* Lébényben.

Halálozások. *Sárdi és let nyei Tánczos* János nemes-rádi földbirtokos, nyug. cs. és kir. hadnagy és 48-as főhadnagy folyó hó 11-én életének 74-ik évében Nemes Rádon elhunyt. — *Mezriczky* Lajos vindornyalaki földbirtokos folyó hó 16-án, életének 87-ik évében meghalt. — *Özv. lésztfalvi Velits* Lajosné, szül. *farkaslaki Hints* Berta, folyó hó 22-én, életének 62-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Pozsonyban.

A földművelésügyi miniszterium gyásza. *Havaszi Bernolák* Sándor miniszteri tanácsos f. hó 22-én *Mentónéban* a hol üdülés végett tartózkodott, hosszu szenvedés után 48 éves korában meghalt. *Bernolák* egyike volt a földművelésügyi miniszterium legképzettebb és legfáradhatatlanabb tisztviselőinek, kinek elhunytá óta szinte részvétet keltett egy tisztviselő társai, valamint mindazokban akik a boldogultat ösmerték, ki szerény és lekötelező modorával s fedhetetlen jellemével min-

denkinek tiszteletét és szeretetét kivívta. A miniszterium az elhunytban egyik legjelesebb tisztviselőjét veszítette el. Ritka adminisztratív tehetségénél fogva mindig a legnehezebb munkával bízták meg s ő azoknak megtudott felelni. *Széchényi Pál* gróf oldala mellett az elnöki osztályt, majd évekig az állategészségügyi osztályt vezette. A párisi 1878-iki kiállításon a magyar osztály titkára és rendezője volt és akkor érdemei elismerésül a francia becsület lovagkeresztjét kapta, a francia akadémia pedig tisztjévé nevezte ki. A király is elismerte tehetségét s a miniszteri tanácsosi cízzel tüntette ki. Az ezredéves kiállítás rendezésével a kormány *Bernolák* miniszteri tanácsost bizta meg, a kinek tervei szerint dolgoznak most is a kiállítás rendezésén. A kiállítási irodai főnökséget sajnos, nem sokáig vezethette, miután aggasztó mellbaja miatt, bizonytalan időre szabadságoltatni volt magát kénytelen, enyhülést keresve *Mentónéban*, a hol el is hunyt. A boldogultat testvérei *Havaszi Bernolák* Károly es. és kir. tábornok és *Havaszi Bernolák* József dr. főorvos- orvos gyászolják.

Mezőgazdasági attasék. Mai számunk vezérezékkében bőven kifejtjük a mezőgazdasági attasé állások szervezésének szükségességét. Ezen kérdéssel foglalkozott az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya is legutóbbi ülésében, melyben a felszólalók kivétel nélkül kívánatosnak mondták ezen intézmény szervezését, oly formán a mint csak az egyes államok köveiségeinél már is szervezve vannak. Nálunk ez irányban még semmi sem történt ellenben Anglia, Franciaország és Németországban már rendszerezés van ezen intézmény s igen hasznos működést fejt ki. Alább közöljük egész terjedelmében azon átiratot, melyet a bécsi német császári követséghez beosztott mezőgazdasági szakértő az Országos Magyar Gazdasági Egyesület-hez e napokban intézett: „Bécs, 1895. november 21-én. T. Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek Budapestben. Kormányom megbízott, hogy egyebek közt „Ausztria-Magyarország komlótermelésének feltételei, eddigi fejlődése és jelenlegi állásáról” adatokat szerezzek. Miután a magas es. kir. földművelésügyi miniszterium kegyes volt engem nem rég az egyes gazdasági társulatoknak ajánlani, bátorodom a t. Országos Magyar Gazdasági Egyesület szíves utbaigazítását kikérni arra nézve, hogy melyek a komlótermelés feltételei, minő annak eddigi fejlődése és jelenlegi állása Magyarországon? Egyebek közt a következő kérdésekre kérem szíves választ. 1. Magyarország mely vidéki termelnek komlót, és mely terményt becsülik legtöbbször? Ha esetleg léteznék egy térkép Magyarország komlótermelő helyeiről, annak szíves megküldését kérem. 2. Mely komlófajtákat termelik, melyek a legkedveltebbek és miért kedvelik őket? 3. Mily befolyása van a talaj és az éghajlatnak a komló minőségére? 4. Mily módon hová adják el főképpen a magyarországi komlót? 5. A különbözőféle- ségekért mily árakat értek el különböző időkben és átlagban és az egyes fajták miképp viszonylanak egymáshoz az árakat illetőleg? Minden egyéb értesítéseit a komlótermelést illetőleg (hogy miért van az itt-ott megszorítva, miért diszlik némely helyeken kiválólag, a komlótermelés költségeiről és annak jövedelmezőségéről, állati és növényi ellen- ségek fellépéséről, komlókereskedelemtől stb.) rendkívül nagy hálával fogadok. Különös súlyt helyezek némely oly közleményekre is, melyek tájékozást nyújtanának a komlóbogár (*Peinthus porcatus*, Panz) esetleges elterjedéséről; mely 1863-ban Dél-Stájerországban nagy pusztítást végzett, valamint az ezen rovar okozta kárról, mely az idén és tavaly szintén oly nagy volt, mint 1893-ban. Midőn

fáradtságukért előre is szives köszönetet mondanék, megjegyezni bátorodom, hogy kérdéseim mielőbbi megválaszolása rám nézve különös értékkel bírna. Kiváló tisztelettel *Scheidemann*. — Ohajtandónak tartjuk, hogy kormányunk, az ausztriával megkötendő vám és kereskedelmi tárgyalások alkalmával ezen kérdésre is kiterjessze figyelmét s azt a gazdaközönség óhajának megfelelően oldja meg.

Idegen lovak a Tattersallban. A lótenyésztés emelésére alakult Tattersall részvénytársaság telepén szokatlanul mozgalmas jelenleg az élet s az érdeklődők kiváló lóanyagot találhatnak ott együtt. Többek között egy *Francis May* amerikai ügető tréner nagyrészen amerikai származású lovak érdemének említését. Ismeretlensége folytán most még a kezdet nehézségeivel küzd bár teljesen a kor kívánalmi színvonalán álló berendezése módot nyujtanak neki, hogy — kellő felkaralással — itteni training telepét híressé tehesse. Ezt főként a hazánkban oly nehezen tért hódító ügetősport fellendítése érdekében óhajtuk. May a gyakorlatiasabb irányban is dolgozik, az az elfogad korrekt behajtásra egészen nyers vagy rosszul betanított jukkereket és hintósokat is. A tréner a fedezési időnyre első classisú amerikai méneket is szándékozik beszerezni s velük méltányos feltételekkel fedeztetni. Figyelmet érdemelnek továbbá a Tattersallban elhelyezett orosz lovak is, melyeket Marozow Vazil nevű Moszkva vidékéről való tenyésztő, ki e nyáron kísérletképpen 8 db lovat hozott le Budapestre s ezeket ugylátszik megelégedésére értékesítette most egy újabb szállítmányt állított be a telep istállóiba, mely összesen 18 db igen változatos egyedű orosz ügetőből áll. Képviselve van kollekeziójában az oroszországi lófajták legtöbb félésege; a kolossális méretű orlowiaiktól kezdve, a karcsúbb besarabiai stylen formált könnyebb ügetőktől lefelé, a kis mokány kozák lovakig. Van még ezeken kívül a Tattersallban több, feltűnően szép és kiváló minőségű orosz és arabs származású ló. Megérdemli a fáradságot, hogy a vásárolni szándékozókön kívül a fővárosban tartozó, az ügetősport, mint az orosz lovaknak hívei, e nem mindennap kínáló alkalmat felhasználják s az ott levő szép állatokat megtekintsék.

A győri sertésforgalom. A földművelésügyi miniszter a sertésvésznek a győri piacra való esetleges behurcolása ellen elrendelt forgalmi korlátozások megszüntetése mellett megengedte, hogy sertések mindazokból a községekből, amelyek a száj- és körömfájástól sertésorbáncztól és sertésvészstől teljesen mentesek, és amelyek sertésvésszel fertőzött és emiatt zár alá vett községgel nem határosak: november 22-étől fogva a sertésszállítás szigorú betartása mellett, ismét a győri piacra szállíthatassanak.

Pályázat. A földművelésügyi miniszter a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia belgyógyászati tanszéke mellett üresedésben levő évi 400 frt ösztöndíjjal javadalmazott gyakornoki állás betöltésére pályázatot hirdet. Az egy évi tartamára rendszeresített gyakornoki állásra magyarul tudó s magyar honpolgárságukat igazoló állatorvosok pályázhatnak, kik kötelesek azon tanévet, melyben kineveztetnek, az akadémián tölteni. A szabályszerűen, és pedig keresztlevéllel illetve születési bizonyítvánnyal, szolgálati bizonyítvánnyal, a katonakötelezettségnek miként történt teljesítésre vonatkozó igazolvánnyal, állatorvosi oklevéllel felszerelt és 50 kros bélyegjeggyel ellátott folyamódványok a földművelésügyi m. kir. miniszterhez címezve, a m. kir. állatorvosi akadémia igazgatóságához nyujtandók be.

Adóelengedés a kőbányai sertéshizlalóknak. A kőbányai sertéskereskedők és hizlalók a sertéskereskedelmi csarnok utján adó-

elengedést kérték a pénzügyminisztertől, a ki figyelembe véve a sertésvész okozta általánosan lesújtó üzleti esztendő, hajlandó is erre s ezért helyszíni tárgyalást rendelt el, melynek vezetésére *Vutsák* Sándor m. kir. pénzügyi fogalmazót küldte ki. A helyszíni tárgyalás e hónap 25-én d. e. 10 órakor kezdődik a kőbányai sertéskereskedelmi csarnok helyiségében s tekintettel a károsultak nagy számára, nehány napig el fog tartani. Nem vonjuk kétségbe, hogy a kőbányai sertéskedők és hizlalók a sertésvész következtében nagy károkat szenvedtek, s nem vehetjük rossz néven, ha ezen okból adóelengedésért folyamadtak, valamint nem helytelenítjük ha a pénzügyminiszter kérélmüket teljesíti. Amde nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy az adóelengedésre ezen az alapon még sokkal nagyobb mértékben tarthatnak igényt a tenyésztők, helyesebben az egész gazdaközönség, kik aránytalanul nagyobb veszteségeket szenvedtek a sertésvész következtében, mint a kőbányai dúsgazdag hizlalók. Ezek oly nagy mérvű kedvezményeket élveztek és élveznek még ma is, hogy a szenvedett károkat könnyen kiheverhetik, ellenben számos sertéstenyésztő, de legfőképp a kisgazdák túlnyomó részének pótolhatatlan veszteséget okozott a sertésvész. Nagyon méltányosnak tartjuk tehát, hogy első sorban a tenyésztők részesítenek adóelengedésben, mert ezeknek van erre legnagyobb szükségük. Lehetetlen feltételeznünk, hogy a gazdaközönség ezen kedvezményből a kőbányai milliós sertéshizlalók érdekeiért kizárás, a mi ha megtörténne ismét csak egy bizonyítéka volna azon dédelgetésnek, melyben a kőbányai hizlalókat a kormány évek óta részesíti.

Értekezés a vámmügyről. Az országos Iparegyesület tegnapi ülésén *Mudrony* Soma, az egyesület igazgatója előadást tartott a vámmügyről, a melyben a vámmügyeket s az Ausztriával való szövetségünk megújításának módjait fejtegette. Először történeti viszszapillantásban sorolta fel azokat a tárgyalásokat, a melyeket az egyesület a vámterület reform kérdésében folytatott. Hangsúlyozta, hogy az iparegyesület ezekben a tárgyalásokban mindig az önálló vámterület mellett küzdött. Előadása végére jutva, kimutatta, hogy a vámközösségnek újabb tíz évre való megkötése a következő tíz évben évi hatvan millióval számítva, összesen hat-száz millió külön adófizetést jelent, s így bátran elmondható, hogy a kamatok kamatjával s a mellékes adókkal az új szerződés egy milliárdunkba kerül.

A keszthelyi „Georgicon” gazdasági kör november hó 12-én tartotta első rendes ülését, melyen *Aisenpreis* Kálmán elnök felolvasást tartott a „Vetőmag kikeléséről”; értekezésében a esirázási folyamatot, s az erre befolyást gyakorló körülményeket fejtegette. Második rendes ülését a kör nov. hó 19-én tartotta, melynek tárgya a „*Talaj megvitátása*” volt. A vitában részt vettek: *Rosos* József, *Szente* Dezső, ifj. *Csorba* Gusztáv, *Skubli*s Alajos s *Cséfalvay* Géza.

Szövetkezet Rózsahegyen. A szövetkezet üdvös eszméje az ország minden részében örvendetesen terjed. — Legutóbb november hó 15-én Rózsahegyen tartottak ez ügyben érdekeztet melyen egy fogyasztási szövetkezet létesítését határozták el, s már eddig 22 ezer frt. értékű üzletreszvényt jegyeztek. A megye területén működő tíz hasonló szövetkezet elhatározta, hogy esatalkozik a rózsahegyeiek s ezt megbízzák, hogy mint központi szövetkezet a szükséges árukat számukra nagyban bevásárolja. A város polgárai között az eszméért nagy lelkesedés, sajnos azonban ellenáramlat is észlelhető, nevezetesen azok részéről, a kik üzleti érdekeiket féltik s a kik mindent megkísértenek, hogy a fogyasztási szövet-

kezet végleges megalakulását meghiúsítsák. Reméljük hogy fáradozásuk hiába való lesz s az eszme mihamarább testet ölt.

Allami mének fedezési díjai. A földművelésügyi miniszter értesítése szerint, a kisbéri, mezőhegyesi és bábolnai magy. kir. állami ménesekben felállított törzsmének után fizetendő díj az 1896. évi fedeztetési időnyre a következőleg állapított meg: I. *A kisbéri ménesben*: Dunure, angol telivér mén, fedezési díja: magyar és osztrák tulajdos kanczánál 400 frt. Gunnersbury, angol telivér mén, fedezési díja: 400 frt. Primás II. angol telivér mén, fedezési díja: 300 frt. Fenék, angol telivér mén, fedezési díja: 300 frt. Kisbérőcsese, angol telivér mén, fedezési díja: 300 frt. Galaor, angol telivér mén, fedezési díja: 200 frt. Pásztor, angol telivér 300 frt. Filou, angol telivér: telivér kanczánál 200 frt. félvér kanczánál 100 frt. Biró, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Persistive, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Muont Gifford, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Hóbert, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Montbar, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Gaga, angol telivér mén fedezési díja: 400 frt. II. *A mezőhegyesi ménesben*: Goodfellow, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Durezás, angol telivér mén, fedezési díja: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Algy, angol telivér mén: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Urambátyám, angol telivér mén: telivér kanczánál 80 frt. félvér kanczánál 40 frt. Húség, angol telivér: telivér kanczánál 80 frt. félvér kanczánál 40 frt. Gidran XXXVI, D. Michl II, Furioso XXIII XXIV, North Star V, VI és VII, Nonius XXIX, XXXVI és XLII, fedezési díja 20 frt. A többi mezőhegyesi közmén fedezési díja 15 frt. III. *A bábolnai ménesben*: O-Baján, eredeti arabs törzsmén, fedezési díja 50 frt. Dzsingiskhan, fedezési díja 40 frt. Gazlan I, arab félvér 40 frt. Gazlan II, arab félvér, 20 frt. Siglavy II, arab félvér, 20 frt. Shagya XI, arab félvér, 20 frt. Gazlan Shagya, arab félvér, fedezési díja 5 frt. Minden egyéb felvilágosítással az illető ménesparancsnokság készséggel szolgál. A fogarasi állami törzsmének fedeztetési díjait később fogják közléteni.

Marharakodó állomások engedélyezése. A földművelésügyi miniszter értesítése szerint a m. kir. államvasutak vonalán Pozsony vármegye területén fekvő Somorja-Uzgor és Dunaszerdahely állomásokat, — Esztergom vármegye területén fekvő Dorogh állomást, — Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területén fekvő Vörösvár és Pilis-Csaba állomásokat, — Budapest székes-főváros területén fekvő Ó-Buda állomást és Zólyom vármegye területén fekvő Breznóbánya állomást marharakodó állomásokul engedélyezte.

Juhok kedvezményes szállítása. Sepsiszt-György állomáson a Sárosvármegyei gazdasági egylet címére Eperjes vagy Bártfa állomáson feladott, kocsirakományokban szállítandó juhküldemények Brassótól Eperjesig kocsként 136-10 frtért szállítanak. A díjkedvezmény az 1896. évi április végéig érvényes és rovatolás útján nyer alkalmazást.

Oroszországi liba-export. Oroszország baromfi kivitele hamarosan emelkedik; újabban nagy mennyiségben szállítják a baromfi-tenyésztők a hizlalt és sovány állapotban levő libákat, amelyek különben az által is hogy olesók, nagy konkurencziát fognak okozni külföldön. Az export fejlesztését jelentékenyen előmozdítják a külföldről érkező ügynökök, akik ezer és ezer darab libát és ludat, 50—100 kopekkel darabját vásárolnak össze. A mult október hóban is egyedül

fáradtságukért előre is szíves köszönetet mondanék, megjegyezni bátorkodom, hogy kérdéseim mielőbbi megválaszolása rám nézve különös értékkel bírna. Kiváló tisztelettel *Scheidemann*. — Ohajtandónak tartjuk, hogy kormányunk, az ausztriával megkötendő vám és kereskedelmi tárgyalások alkalmával ezen kérdésre is kiterjeszse figyelmét s azt a gazdaközönség óhajának megfelelően oldja meg.

Idegen lovak a Tattersallban. A lótenyésztés emelésére alakult Tattersall részvénytársaság telepén szokatlanul mozgalmas jelenleg az élet s az érdeklődők kiváló lóanyagot találhatnak ott együtt. Többek között egy *Francis May* amerikai ügétő trainer nagyrésztben amerikai származású lovai érdemelnek említést. Ismeretlensége folytán most még a kezdet nehézségeivel küzd bár teljesen a kor kívánalmi színvonalán álló berendezése módot nyújtanak neki, hogy — kellő felkaralással — itteni training telepét híressé tehesse. Ezt főként a hazánkban oly nehezen tért hódító ügétősport fellendítése érdekében óhajtuk. May a gyakorlatiasabb irányban is dolgozik, az az elfogad korrek tehatásra egészen nyers vagy rosszul betanított jukkereket és hintósokat is. A trainer a fedezési idényre első classisú amerikai méneket is szándékozik beszerezni s velük méltányos feltételekkel fedeztetni. Figyelmet érdemelnek továbbá a Tattersallban elhelyezett orosz lovak is, melyeket Marozow Vazil nevű Moszkva vidékéről való tenyésztő, ki nyáron kísérletképpen 8 db lovat hozott le Budapestre s ezeket ugylátszik megelégedésére értékesítette most egy újabb szállítmányt állított be a telep istállóiba, mely összesen 18 db igen változatos egyedű orosz ügétőből áll. Képviselve van kollekcziójában az oroszországi lófajták legtöbb félésege; a kolossális méretű orlowiaktól kezdve, a karcsubb besarabiai stylben formált könnyebb ügétőktől lefelé, a kis mokányi kozák lovakig. Van még ezeken kívül a Tattersallban több, feltűnően szép és kiváló minőségű orosz és arabs származású ló. Megérdemli a fáradságot, hogy a vásárolni szándékosokon kívül a fővárosban tartozkóló ugy az ügétősport, mint az orosz lovaknak hívei, e nem mindennap kinálkozó alkalmat felhasználják s az ott levő szép állatokat megtekintésük.

A győri sertésforgalom. A földmivélsügyi miniszter a sertésvésznek a győri piacra való esetleges behurcolása ellen elrendelt forgalmi korlátozások megszüntetése mellett megengedte, hogy sertések mindazokból a községekből, amelyek a száj- és körömfájástól sertésorbáncztól és sertésvészstől teljesen mentesek, és amelyek sertésvésszel fertőzött és emiatt zár alá vett községgel nem határosak: november 22-étől fogva a sertésszállítás szigorú betartása mellett, ismét a győri piacra szállíthatassanak.

Pályázat. A földmivélsügyi miniszter a budapesti m. kir. állatorvosi akadémia belgyógyászati tanszéke mellett üresedésben levő évi 400 frt ösztöndíjjal javadalmazott gyakornoki állás betöltésére pályázatot hirdet. Az egy évi tartamára rendszeresített gyakornoki állásra magyarul tudó s magyar honpolgárságukat igazoló állatorvosok pályázhatnak, kik kötelesek azon tanévet, melyben kinevezetnek, az akadémia tölteni. A szabályszerűen, és pedig keresztlevéllel illetve születési bizonyítvánnyal, szolgálati bizonyítvánnyal, a katonakötelezettségnek miként történt teljesítésre vonatkozó igazolvánnyal, állatorvosi oklevéllel felszerelt és 50 kros bélyegjeggyel ellátott folyamodványok a földmivélsügyi m. kir. miniszterhez címelve, a m. kir. állatorvosi akadémia igazgatóságához nyújtandók be.

Adóelengedés a kőbányai sertéshizlalóknak. A kőbányai sertéskereskedők és hizlalók a sertéskereskedelmi csarnok utján adó-

elengedést kértek a pénzügyminisztertől, a ki figyelembe véve a sertésvész okozta általános lesújtó üzleti esztendőt, hajlandó is erre s ezért helyszíni tárgyalást rendelt el, melynek vezetésére *Vutsák Sándor* m. kir. pénzügyi fogalmazót küldte ki. A helyszíni tárgyalás e hónap 25-én d. e. 10 órakor kezdődik a kőbányai sertéskereskedelmi csarnok helyiségében s tekintettel a károsultak nagy számára, néhány napig el fog tartani. Nem vonjuk kétségbe, hogy a kőbányai sertéskedők és hizlalók a sertésvész következtében nagy károkat szenvedtek, s nem vehetjük rossz néven, ha ezen okból adóelengedést folyamadtak, valamint nem helytelenítjük ha a pénzügyminiszter kérelmüket teljesíti. Amde nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy az adóelengedésre ezen alapon még sokkal nagyobb mértékben tarthatnak igényt a tenyésztők, helyesebben az egész gazdaközönség, kik aránytalanul nagyobb veszteségeket szenvedtek a sertésvész következtében, mint a kőbányai dús gazdag hizlalók. Ezek oly nagy mérvű kedvezményeket élveztek és élveznek még ma is, hogy a szenvedett károkat könnyen kiheverhetik, ellenben számos sertéstenyésztő, de legfőképp a kiscgazdák tulnyomó részének pótolhatatlan veszteséget okozott a sertésvész. Nagyon méltányosnak tartjuk tehát, hogy első sorban a tenyésztők részesítésének adóelengedésben, mert ezeknek van erre legnagyobb szükségük. Lehetetlen feltételeznünk, hogy a gazdaközönség ezen kedvezményből a kőbányai milliomos sertéshizlalók érdekeiért kizárás, a mi ha megtörténne ismét csak egy bizonyíték volna azon dédelgetésnek, melyben a kőbányai hizlalókat a kormány évek óta részesíti.

Értekezés a vámügyről. Az országos Iparegyesület tegnapi ülésén *Mudrony Soma*, az egyesület igazgatója előadást tartott a vámügyről, a melyben a vámügyeket s az Ausztriával való szövetségünk megújításának módjait fejtegette. Először történeti viszszapillantásban sorolta fel azokat a tárgyalásokat, a melyeket az egyesület a vámterület reform kérdésében folytatott. Hangsúlyozta, hogy az iparegyesület ezekben a tárgyalásokban mindig az önálló vámterület mellett küzdött. Előadása végére jutva, kimutatta, hogy a vámközösségnek újabb tíz évre való megkötése a következő tíz évben évi hatvan millióval számítva, összesen hatvan millió külön adófizetést jelent, s így bátran elmondható, hogy a kamatok kamataival s a mellékes adókkal az új szerződés egy milliárdunkba kerül.

A keszthelyi „Georgicon” gazdasági kör november hó 12-én tartotta első rendes ülését, melyen *Aisenpreis Kálmán* elnök felolvasást tartott a „Vetőmag kikeléséről”; értekezésében a csirázási folyamatot, s az erre befolyást gyakorló körülményeket fejtegette. Második rendes ülését a kör nov. hó 19-én tartotta, melynek tárgya a „*Talaj megvitátása*” volt. A vitában részt vettek: *Rosos József*, *Szente Dezső*, ifj. *Csorba Gusztáv*, *Skablits Alajos* s *Csévály Géza*.

Szövetkezet Rózsahegyen. A szövetkezetek üdvös eszméje az ország minden részében öröndetesen terjed. — Legutóbb november hó 15-én Rózsahegyen tartottak ez ügyben érdekeztetelyen egy fogyasztási szövetkezet létesítését határozták el, s már eddig 22 ezer frt. értékű üzletészvénnyel jegyeztek. A megye területén működő tíz hasonló szövetkezet elhatározta, hogy csatlakozik a rózsahegyeiekhez s ezt megbizzzák, hogy mint központi szövetkezet a szükséges árukat számukra nagyban bevásárolja. A város polgárai között az eszméért nagy lelkesedés, sajnos azonban ellenáramlat is észlelhető, nevezetesen azok részéről, a kik üzleti érdekeiket féltik s a kik mindent megkísértenek, hogy a fogyasztási szövet-

kezet végleges megalakulását meghiúsítsák. Reméljük hogy fáradozásuk hiába való lesz s az eszme mihamarább testet ölt.

Allami mének fedezési díjai. A földmivélsügyi miniszter értesítése szerint, a kisbéri, mezőhegyesi és bábolnai magy. kir. állami ménesekben felállított törzsmének után fizetendő díj az 1896. évi fedeztetési idényre a következőleg állapított meg: I. A *kisbéri ménesben*: Dunure, angol telivér mén, fedezési díja: magyar és osztrák tulajdonos kanczájánál 400 frt. Gunnersbury, angol telivér mén, fedezési díja: 400 frt. Primás II. angol telivér mén, fedezési díja: 300 frt. Fenék, angol telivér mén, fedezési díja: 300 frt. Kisbőröcsese, angol telivér mén, fedezési díja: 300 frt. Galaor, angol telivér mén, fedezési díja: 200 frt. Pásztor, angol telivér 300 frt. Filou, angol telivér: telivér kanczánál 200 frt. félvér kanczánál 100 frt. Biró, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Persistentive, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Muont Gifford, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Hóbert, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Montbar, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Gaga, angol telivér mén fedezési díja: 400 frt. II. A *mezőhegyesi ménesben*: Goodfellow, angol telivér: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Durezás, angol telivér mén, fedezési díja: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Algy, angol telivér mén: telivér kanczánál 100 frt. félvér kanczánál 50 frt. Urambátyám, angol telivér mén: telivér kanczánál 80 frt. félvér kanczánál 40 frt. Húség, angol telivér: telivér kanczánál 80 frt. félvér kanczánál 40 frt. Gidran XXXVI, D. Michl II, Furios XXIII XXIV, North Star V, VI és VII, Nónius XXIX, XXXVI és XLII, fedezési díja 20 frt. A többi mezőhegyesi közmén fedezési díja 15 frt. III. A *bábolnai ménesben*: Ó-Baján, eredeti arabs törzsmén, fedezési díja 50 frt. Dzsingiskhan, fedezési díja 40 frt. Gazlan I, arab félvér 40 frt. Gazlan II, arab félvér, 20 frt. Siglavy II, arab félvér, 20 frt. Shagya XI, arab félvér, 20 frt. Gazlan Shagya, arab félvér, fedezési díja 5 frt. Minden egyéb felvilágosítással az illető ménesparancsnokság készséggel szolgál. A fogarasi állami törzsmének fedeztetési díjait később fogják közölni.

Marharakodó állomások engedélyezése. A földmivélsügyi miniszter értesítése szerint a m. kir. államvasutak vonalán Pozsony vármegye területén fekvő Somorja-Uzgor és Dunaszerdahely állomásokat, — Esztergom vármegye területén fekvő Dorogh állomást, — Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területén fekvő Vörösvár és Pilis-Csaba állomásokat, — Budapest székes-főváros területén fekvő Ó-Buda állomást és Zólyom vármegye területén fekvő Breznóbánya állomást marharakodó állomásokul engedélyezte.

Juhok kedvezményes szállítása. Sepsiszentgyörgy állomáson a Sárosvármegyei gazdasági egyesület czimére Eperjes vagy Bártfa állomáson feladott, kocsirakományokban szállítandó juhküldemények Brassótól Eperjesig kocsinként 136/10 firtért szállíthatnak. A díjkedvezmény az 1896. évi április végéig érvényes és rovatolás után nyer alkalmazást.

Oroszországi liba-export. Oroszország baromfi kivitele hamarosan emelkedik; újabb nagy mennyiségben szállítják a baromfitenyésztők a hizlalt és sovány állapotban levő libákat, amelyek különben az által is hogy olcsók, nagy konkurencziát fognak okozni külföldön. Az export fejlesztését jelentékenyen előmozdítják a külföldről érkező ügynökök, akik ezer és ezer darab libát és ludat, 50—100 kopekkel darabját vásárolnak össze. A múlt október hóban is egyedül

Dél-Or
Az isj
tenyés
kopek
Karko
szállít
rendell
remélt
intézke
sére n
ban sz

G
magva
legmeg
legjut
magke
vonatk
bérmez
M
elintéz

„A ló
szervei

KEP

Búza
Tiszavir

Pestvidé

Fehérm

Bácskai

Bánsági

Északma

Rozs

Árpa, ta

ég

Zab

Tengeri

Káposzt

Köles

Öszre

Máj.—ju

Tavaszi

Te

Máj.—ju

Október

Tavaszi

Öszre

Aug.—s

Aug.—s

Tavaszi

(Magyar

részére

éjjeli f

és a B

hogy s

dék m

ma 1 e

kérdés

időjár

Dél-Oroszországból kivittek 300.000 darabot. Az isjumi kerületben, a hol sok millió ludat tenyésztettek, egy-egy ludnak az ára 50-60 kopek (körülbelül ugyanannyi krajczár) Karkowban pedig 70-100 kopek. A ludak szállítására külön vasuti kocsi állanak rendelkezésre s minthogy a kivitel nem remélt dimenziókat ölt, az orosz kormány intézkedett több száz vasuti kocsi berendezésére nézve. A ludakat többnyire élő állapotban szállítják a külföldre.

Gazdák mindazt, a mire a gazdaságukban magvak és műtrágyákból szükségük van, a legmegbízhatóbb, legjobb minőségben és a legjutányosabban Mauthner Ödön budapesti magkereskedéséből szerezhetik be, mely ide vonatkozó árjegyzékét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

Minden rendelés még beérkezte napján elintéztetik.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk „A ló és szarvasmarha szerkezete és belső szervei” című hirdetésünket.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

November 21-iki jegyzések 100 kg.-kint.

Búza	uj	74-75 kiló	uj	6.70-6.80	3 óra
Tiszavidéki	uj	74-75 kiló	uj	6.70-6.80	3 óra
		76-77	uj	6.80-6.95	
		78-79		6.90-7.15	
		80-82			
Pestvidéki		74-75		6.65-6.75	
		76-77		6.70-6.90	
		78-79		6.85-7.10	3 óra
		80-82			
Fehérmegyei		74-75		6.65-6.75	
		76-77		6.70-6.90	
		78-79		6.85-7.10	
		80-82			
Bácskai		74-75		6.75-6.85	
		76-77		6.85-7.00	
		78-79		6.95-7.20	
		80-82			
Bánsági		74-75		6.65-6.75	
		76-77		6.70-6.90	
		78-79		6.85-7.10	
		80-82			
	uj	76-77			
Északmagyarors.		74-75			
Rozs	I.		II.	6.30-6.40	
Árpa, takarmány				5.50-5.20	
égetni való				5.50-6.30	
sörfőzdei				6.80-8.00	
Zab				6.25-6.65	
Tengeri				4.10-4.25	
Káposzta-repeze bánsági kivételével					
Köles					

Határidők árfolyama Budapesten.

	nov. 22.		nov. 23.		nov. 25.	
	legel.	legm.	legel.	legm.	legel.	legm.
Búza						
Ószre						
Máj.-jun.						
Tavasza	6.96	6.97	6.95	6.96	6.91	6.93
Tengeri						
Máj.-jun. 1896.	4.51	4.52	4.51	4.52	4.49	4.51
Október 1895.						
Zab						
Tavasza	6.25	6.26	6.23	6.25	6.19	6.21
Ószre						
Repeze						
Aug.-szept. 1896.	10.85	10.95	10.85	10.90	10.85	10.95
Rozs						
Aug.-sz. pt. 1896.						
Tavasza	6.36	6.37	6.34	6.35	6.30	6.32

Budapesti gabonátözsde. 1895. november 21-én. (Magyar Mezőgazdák szövetségének jelentése a „Köztelek” részére.)

Az időjárás a héten országszerte hideg volt éjjeli fagyokkal egybekötve. Az erdélyi megyékből és a Bácskából tegnap nagy havazást jeleznek úgy, hogy sok helyt a forgalom szünetel. A külföldi tőzsdek magatartása valamivel szilárdabb volt. Amerika ma 1 centel magasabban jött a mi a megjavult export kérdésre egyrészt más részt az ottani kedvezőtlen időjárásra vezethető vissza.

Helybeni piacunkon tegnap lanyhulás volt

észlelhető. A malmok az ismét megrosszabbodott lisztüzlet folytán tartózkodó magatartást tanúsítottak. A forgalom szinte csekély volt 2-4 krral olcsóbb árak mellett. Rozsban az üzlet szintén valamivel gyengébb volt, zabban a gyenge kínálat folytán az üzlet szilárd hozatalok gyarapodásával azonban nagyobb áresőkkenés várható. Tengeriben az irányzat szinte lanyha és tekintve a csekély szükségletet tavaszszal a nagy hajórakományok megérkezéssel szinte érezhető nagy lanyhulás fog beállni. Repeze eddig meglehetősen tartja magát.

Határidőüzletben az élénkség megszűnt, mivel a spekuláció a piactól távoltartja magát és új üzletektől és nagyobbbrészt realizációk fordultak elő.

Határidők árfolyama külföldön.

	nov. 25.	ár-emelkedés	áresőkkenés
Bécs (100 kgrként frtban.)			
Búza tavaszra	7.27	---	7
Ószre	---	---	---
Rozs tavaszra	6.67	---	7
Ószre	---	---	---
Zab tavaszra	6.57	---	2
Tengeri uj 1896.	---	---	---
Búza máj.-jun.	---	---	---
Rozs máj.-jun.	---	---	---
Zab máj.-jun.	---	---	---
Ószre	---	---	---
Tengeri máj.-jun. 1896	4.82	---	8
Uj repeze aug.-szept. 1896.	11.30	---	---
Berlin (100 kgrként márkaban.)			
Búza máj.	147	---	---
decz.	143 1/2	-1/2	---
Rozs máj.	123 1/4	-1/2	---
decz.	117 3/4	-1	---
Zab máj.	121	1 1/2	---
Uj tengeri	---	---	---
Zab decz.	120	-1/2	---
Páris (100 kgrként frankban.)			
Búza folyó hóra	18.30	---	-10
decz.	18.60	---	---
4 hó márcz.-tól	19.40	---	-10
4 hó első	19.10	---	---
Liszt folyó hóra	41.40	---	-20
decz.	41.60	---	-30
4 hó márcz.-tól	42.90	---	-35
4 hó első	42.30	---	-30
New-York (bushel-ként cents-ben.)			
Búza márcz.	67 7/8	---	---
nov.	---	---	---
máj.	67 5/8	7/8	---
Búza decz.	65 3/8	1 5/8	---
Tengeri máj.	---	---	---

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári főtisztviselő tudósítása a „Köztelek” részére.)

A hét elején a szeszüzletben csekély forgalom volt és az árak a múlt heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Kötések iránt még mindig élénk az érdeklődés és későbbi határidőre való szállításoknál az árak 1/8 firttal drágábbak.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kínálat nagyon élénk volt e hétnek elején és minthogy a kereslet gyér, nagyobb üzlet nem létesült. Elkelt: kontingens nyersszesz november-decemberi szállításra 13.50-13.75 firtig. Erdélyi állomásokhoz szállítva üzlet nem létesült.

Galiciából daczára az olcsó árajánlatoknak üzlet nem létesült, mert a fogyasztók olcsóbb árakat remélnek.

Morvaországból néhány tartány exkontingens szesz 11.25 firtan kelt el ottani állomásokhoz szállítva.

A budapesti piacon a hét elején azonnali szállításra kevés üzlet volt, míg későbbi szállításra rendelések meglehetősen számmal érkeztek. Elkelt: finomított szesz 51.75-52 firtan, élesztő-szesz 53 firtan, nyersszesz adózva 50.75 firtan, adózatlan 13.75 firtan, denaturált szesz 18.50 firtan.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 14.50-14.75 firt.

Bécsi jegyzés 14.70-14.90 firt kont. nyersszeszért.

Prágai jegyzés 50.75-50.75 firt adózott burgonyaszeszért.

Brünni jegyzés 11.25-11.30 firt exkontingens szeszért.

Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 51.75-52. firt, élesztő-szesz 52.75-53. firt, nyersszesz adózva 50.75-51. firt, nyersszesz adózatlan 13.50-13.75 firt. Denaturált szesz 18.50-18.75 firt.

Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Szárasmosók: 5.60-5.70 firt 100 kilónként zsák nélkül budapesti vasutállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett.

Élelmiszkek a budapesti hetivásáron. 1895. év november 26-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Halvásár a haltéren A fővámteri, Ferencz József-rakparti és haltéri piacra 10 helybeli halász és halkereskedő által 50 q. és vidéki kocsiakon 2 q. összesen 52 q kevert hal hozatott. A vásár közép. Az árak q-ként 4-4 firttal emelkedtek.

Viszontelárusítók fizették a hal q-át: nagy 616 70-80, nem 616 40-60, közép nagy 616 50-70, nem 616 28-40, apró 616 14-26, nem 616 8-12 firtig.

Vad. Hozatott a fővámteri piacra vasp. 70 drb, hajón kb. 10 drb, kocsin 20 db, gyalogárusok által kb. 60 db, összesen 160 db. A vásár közép volt. A következő árak jegyeztettek: nyul 1 db 100-180 krig, fogoly 70-90, vad része ---, vad lud 80-120, fenyőmadár 1 csomó (4 drb) --- krig.

Hideghusvásár az István-téri élelmi piacon. 1895. november hó 26-án. (A székesfővárosi vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott Budapestről 60 árus 50 db sertést, 15 db süldőt, 1500 kg. friss húst, 500 kg. füstölt húst, 400 kg. szalonnát, 300 kg. hájat. Vidékről és pedig: Czeglédtről 11 árus 150 drb sertést, 292 kg. friss húst. Nagy-Kőrösről 10 árus 161 darab sertést, --- kg. friss húst. Turkevéről 1 árus --- darab sertést --- kg. friss húst és 400 kg. füstölt húst. Monorrról 2 árus 7 darab sertést, 35 db süldőt. Nagy-Székelyről 2 árus 24 drb sertést. Abonyból --- árus --- drb sertést. Madocsáról 2 árus 12 db sertést. Gyönkről 1 árus 14 db sertést. Sár-Szent-Lőcinczről 1 árus 12 db sertést.

A forgalom élénk.

Árak a következők: Friss sertés 1 kg. 54-56, 1 q 4700-5000, süldő 1 kg. 60-64, 1 q 5500-5600, füstölt sertés 1 kg. 70-72, 1 q 6800-6900, szalonna zsirnak 1 kg. 56-60, 1 q 5400-5500, füstölt szalonna 1 kg. 60-64, 1 q 5800-5900, háj 1 kg. 58-60, disznósír 1 kg. 62-64, 1 q 5800-6000, kocsonyahús 1 kg. 38-46, füstölt souka 1 kg. 76-80, 1 q --- krajczárig.

Baromfi. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 9400 db, hajón kb. 600 db, kocsin kb. 2000 db, helybeli árusoktól kb. 2400 darab, összesen kb. 12800 db. A vásár élénk volt. Nagyban árak páronként: tyuk 100-120, csirke 60-125, (idei kiv. ---), kappan hizott, 140-160, kappan sovány 120-130, réce hizott 300-320 (idei ---) réce sovány 150-200, lud (liba) hiz. 500-800, lud sovány 280-340, (idei ---), pulyka hizott idei 260-400, sovány 260-280, gyöngytyuk 120-130, galamb peccenyének --- krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekből vasp. kb. 500 db, kocsin 1200 db, gyalogárusok 200 drb., helybeli árusok 1000 drb., összesen 2900 drb baromfi. A forgalom élénk. Az árak páronként következők: tyuk 103-130, csirke 50-120, idei ---, hizott kappan 140-160, sovány 120-140, hizott réce 200-300, sovány réce 150-180, hizott lud (liba) 400-700, sovány lud 250-340, hizott pulyka 300-400, sovány pulyka 250-280, gyöngytyuk 110-130, galamb peccenyének --- krig.

Az István-téri élelmi piacra elő baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 1200 pár hozatott fel, árak a következők: páronként tyuk 120-150, csirke 70-120, kappan hizott 160-180, sovány ---, réce hizott 200-220, sovány 120-160, lud hizott 600-700, sovány 350-400, pulyka hizott 350-500, sovány 250-300 krajczárig. A forgalom élénk.

Tisztított baromfi helybeli és vidéki árusok által kb. 3000 db, árak drbja jerece 80-110, csirke 40-70, kappan hizott 80-90, réce hizott 100-150, félkővér 70-80, lud hizott 250-350, félkővér 200-220, pulyka hizott 180-250, félkővér 150-200, ludmáj 1 db 20-100 krig. A forgalom élénk.

Tojás. Hozatott a fővámterre vaspályán kb. 17000 drb., hajón kb. 3000 drb., kocsin kb. 34000 drb., helybeli árusoktól 22000 drb., összesen kb. 76000 drb. A vásár élénk. Nagyban árak: 1 láda friss (1440 db.) 3450-3550 kr., 100 drb 270-280 kr., tojás meszes 1 láda (1440 drb) 3203-3500 kr., 100 db. 240-250 kr. 1 db --- krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekből vasp. kb. 8000 drb., kocsin --- drb, gyalogárusok 2000 drb, helyb. árusok 15000 darab, összesen 25000 darab friss tojás. A forgalom élénk. A következő árak jegyeztettek: friss tojás 1 drb 2 1/2-3, 100 darab 230-280, 40 krért 13-16 drb., 1 láda 1440 drb. 3200-3800, meszes tojás 1 db 2-3, 100 drb 200-230, 40 krért 14-17 drb, 1 láda 1440 drb 3250-3300 krig.

Zöldseg. Hozatott a Ferencz József-rakpartra vasp. 500 q, hajón 8200 q, kocsin 240 q, helyb. árusok kb. 1200 q, össz. kb. 8240 q vegyes zöldség. A vásár é. Nagy. árak sárgarépa 100 cs. 150-300, 1 q 250-400, petrezselyem 100 cs. 200-350, 1 q 400-600, zeller 100 db 100-300, karalábé 100 db. 80-100, vöröshagyma 100 f. 300-1200, 1 q. 400-500, fokhagyma 100 f. 800-1600, 1 q. 1300-1400, fehérrépa 100 darab 200-400, vörösrépa 100 db 80-120, fejeskáposzta 100 db 150-450, kelkáposzta 100 drb 70-120, vöröskáposzta 100 db 300-700, fejes saláta 100 db ---, kötött saláta 100 db ---, burgonya 1 q 200-280, fekete retek 100 drb 80-140, hónapos retek 100 db ---, ugorka sav. való 100 darab ---, ugorka savanyu 100 db ---, zöldpaprika 100 db ---, tök 100 db sütni v. ---, paradicsom 100 db ---, zöldbab 1 kg. ---, zöldborsó 1 kg. ---, zöldborsó fejtett 1 l. ---, zöld tengeri 100 cs ---, fejeskáposzta 1 q 160-180 krig.

Felhozott az újvásártéri piacra a szokott községekből szekéren k. 1560 q, gyalog és helyb. árusok által 5 q, össz. mintegy 1665 q vegyes zöldség. A forgalom

Élénk. Árak a következők: Burgonya 1 zsák 60-120, 1 q 180-220, fejeskáposzta 100 db 200-600 vöröskáposzta 100 db 250-700, kelkáposzta 100 db 80-120, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejes saláta 100 db 80-120, kötött saláta 100 db —, ugorka sav. való 100 db —, ugorka savanyu 100 db —, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüv. 1 kg. —, 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöld borsó fejtett 1 lt. — krig.

A Hunyady-téri piacra felhozott kocsin 300 q, gyalogárusoktól kb. 40 q, helybeli árusoktól kb. 150 q, összesen 490 q; élénk forgalom mellett a következő árak jegyeztettek: burgonya 1 zsák 70-120, 1 q 200-220 fejeskáposzta 100 db 400-700, vöröskáposzta 100 db 400-900, kelkáposzta 100 db 100-200, paradicsom 100 db —, 1 puttony —, fejesaláta 100 db 80-140, kötött saláta — 100 db ugorka sav. való 100 db —, savanyított 100 db —, zöld paprika 100 db —, zöldbab hüvelyes 1 kg. —, zöldbab hüvelyes 1 zsák —, zöldborsó héjas 1 kg. —, zöldborsó fejtett 1 liter — krig.

Gyümölcs. Hozatott a Ferenz József-rakparti piacra vaspályán kb. 600 q, hajón kb. 60 q, kocsin 20 q, helybeli árusok által kb. 1200 q, összesen kb. 1980 q vegyes gyümölcs. A vásár lanyha volt. Nagyban élénk: Fajalma 1 q 1200-1600, köz. alma 1 q 500-900, fajkörte 1 q —, közönséges körte 1 q 700-900, köz. dió 1 q 1600-2000, szilva magbaváló 1 q —, szilva vörös 1 q —, szilva aszalt 1 q 1500-1600, cseresznye faj 1 kg. —, seresznye köz. 1 q —, meggy faj 1 q —, meggy köz. 1 q —, meggyoró 1 q 1800-2400, gesztenye belföldi 1 q 800-900, gesztenye olasz 1 q 1400-1800, narancs 1 láda 400-450, citrom 1 láda —, füge q. (idei) —, barack őszi 1 q —, 100 db —, barack kajszin 1 q —, szőlő közönséges 1 kg. 30-35, szőlő csemege 1 kg. 40-45, dinnye, görög, nagy 100 db —, kicsiny 100 db —, dinnye sárga faj 100 db —, közönséges — krig.

Az újvásártéri piacra felhozott a szokott községekből vaspályán kb. 150 q, kocsin kb. 36 q, gyalog és helybeli árusok 80 q, összesen 266 q vegyes gyümölcs. A forgalom élénk. Árak a következők: Fajalma 100 db —, 1 kg. —, 1 db —, közönséges alma 100 db 30-120, 1 kg. 8-14, 1 db 1/2-2, 1 puttony —, körte faj 100 db —, 1 kg. 16-20, 1 db 2-5, cseresznye faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, cseresznye köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy faj 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, meggy köz. 1 puttony —, 1 kg. —, 1 liter —, barack kajszin 1 puttony —, 100 db —, barack őszi 100 db —, dinnye görög, nagy 100 db —, 1 db —, kicsiny 100 db —, 1 db —, dinnye sárga faj 100 db —, dinnye sárga faj 1 db —, dinnye sárga köz. 1 db —, szőlő csemege 1 kg. 40-50, szőlő köz. 1 kg. 30-40 krajczárig.

A Hunyady-téri piacra felhozott a szokott községekből vaspályán 8 q, kocsin 40 q, helybeli és gyalogárusoktól kb. — q, összesen kb. 63 q vegyes gyümölcs, közép forgalom mellett, árak a következők: fajalma 100 db —, 1 kg. 18-30, 1 db 2-8, köz. alma 100 db —, 1 kg. 10-15, 1 db 1-2, 1 putt. —, fajkörte 100 db —, 1 kg. 18-40, 1 db 2-6, vörös szilva 1 kg. —, magvaváló szilva 1 kosár (25-35 kg.) —, 1 kg. —, szilva magvaváló 1 liter —, görögdinnye nagy 100 db —, görögdinnye kicsiny 100 db —, sárgadinnye faj 100 db —, sárgadinnye köz. 100 db —, szőlő külföldi 1 kg. —, szőlő csemege 1 kg. 50-60, szőlő köz. 1 kg. 35-40, szőlő köz. 10 kosár (18-20 kg.) —, barack őszi 10 db — krig.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1895. november 26-án. A székessöv. vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott a szokott községekből 172 szekér réti széna, 90 szekér muhar, 50 szekér zsupszalma, 15 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 6 szekér tengeriszár, 16 szekér egyéb takarmány (löhère, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 1300 zsák szezcska. A forgalom közép. Árak q-ként a következők: réti széna 230-300, muhar új 240-280, zsupszalma 150-165, alomszalma 130-150, takarmányszalma —, tengeriszár 160-200, egyéb takarmány —, zabosbukkony 220-260, löhère —, luczerna —, köles —, sarju 200-240, szalmaszezcska 200-220. Összes kocsi-szám 362, súly 289,600 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. November hó 26-án A székessöv. közigazgatóság és marhavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott: 115 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, 116 drb növendék élő borju, — drb élő bárány; 35 drb belföldi, 367 drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány. Borju- és birkavásár élénk lefolyása volt.

Árak a következők: Élő borjuk: belföldi 22-36 frtig, kivételesen — frtig dbonkint, — frtig kivételesen 40-49 frtig sulyra, növendék borju 11-27 frtig, kivételesen — frtig drbonkint, — frtig sulyra. Öltött borju: belföldi 56-64, tiroli — frtig, galicziai 50-60 frtig, növendék borju — frtig sulyra, bárány — frtig, bécsi — frtig sulyra. Élő bárány — forintig páronkint. Öltött bárány — frtig páronkint, kivételesen — frtig.

Budapesti juhvásár. 1895. november hó 26-án. (A budapesti közigazgatóság és marhavásári igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott: 1157 db belföldi hizlatt ürü, 355 db feljavított juh, — db kisorolt kos, 443 db kiverő juh, 5 db bárány, 533 db kecske, 2091 db durvaszőrű juh, 473 db szerbiai, — db angol kereszt.

Árak a következők: Belföldi hizlatt ürü 12-19.50 frt páronkint, 20-21 frtig sulyra, feljavított juh 10-14- frtig páronkint, — frtig sulyra, kiverő juhok 6-9.25 frt páronkint, kisorolt kosok — frt, kecske 8-11.50 frtig páronkint, durvaszőrű kosok 10-13.50 frtig páronkint, szerbiai 7-13. frtig bárány — frtig, angol kereszt — frtig páronkint.

Bécsi vágómarhavásár. 1895. nov. 25. (A bécsi marha- és huspénztár jelentése a „Köztelek” részére.)

Összes felhajtás 4262 db. Ebből magyar 2358 db, galicziai 805 db, bukovinai 227, németországi 872 db, hizott 1943 db, legelő 804 db., fiatal 1515 db. Ökör 3023 db, bika 439 db, tehén 663 db, bivaly 137 db. A vásár hangulata kedvezőbb a múlt hetinél, s az árak általában 1/2 frttől 1 forintig emelkedtek. A vásáron élénk üzletmenet volt tapasztalható. Az aránylag csekély számú felhajtott jószág mind elkelt.

Árak: magyar prima 40-42 frt, sekunda 34-39 frt, tertia 29-33 frt. Galicziai prima 38-40 (-) frt, sekunda 34-37 frt, tertia 29-33 frt. Németországi prima 42-44 (-) frt, sekunda 36-41 frt, tertia 30-35 frt. Legelőmarha: szerb és magyar 22-31 é. s., rossz minőségű — frt. é. s. Bika 23-34 frt. é. s., tehén 21-32 frt. é. s., bivaly 16-21 frt. é. s. (Az összes eladások, kivéve az é. s.-sel (élőszul) jegyzett-eket, vágósúlyban értendők.)

Egyes eladások:

Magyar hizó ökrök.

Eladók:	Prima		Kiverés	
	100 kg. v. gősbulyer	% levonás	100 kg. v. gősbulyer	% levonás
Blau testvérek, Temesvár	41	—	—	—
Fleiner Sándor, Karmács	31	—	—	—
Józsefv. spirítuszfinomítógyár, Temesvár	40	37	—	—
Lederer és Kálmán, N.-Várad	41 1/2	37	—	—
Löw Sámuel B.-Szt-György	38	37 1/2	—	—
Moskovits Adolf N.-Várad	41 1/2	—	—	—
Neumann testvérek, Arad	42	38	—	—
Schwartz M. Mátészalka	40	38 1/2	—	—

Egészséges állatokat veszmentes községek területéről az összes száj- és körömfájás miatt zár alá helyezett megyékből felszabad szállításra a bécsi vásárra, de csakis minden héten pénteken. Ezen állatokat következő napon vagyis szombaton kell a vesztelő vásárra felhajtani. Az összes felhajtott állatok 8 nap alatt levágandók. A bécsi vásárra a következő vármegyék veszmentes helyeirel van megengedve a felhajtás: Abauj-Torna, Arad (Arad város kivételével) Bács-Bodrog, Baranya, Békés, Bereg, Bihar, Borsód, Csongrád, Esztergom, Fehér, Gömör, Győr, Hajdu, Heves, Hunyad, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Komárom, Krassó-Szörény, Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun (a székessöv. város és az itteni állatvásár kivételével) Somogy, Sopron, Szabolcs, Temes, Tolna, Torontál, Vas, Veszprém, Zala és Zemplénmegyék. A járatokra az illető hely veszmentessége és az állatok kitagátalan egészségi állapota állami állatorvos által rávezetendő. Azon vasúti kocsik, melyekben „Seuchenverdchtige Thiere” felirással jelzende.

Erdélyi hizó ökrök.

Eladók:			
Br. Bors és társa, M.-Vásárhely	42	38	—
Czell Frigyes és fia, Brassó	42	37	—

Eladók:			
Blau testvérek, Temesvár	43	40	—
Hacker Miksa, Sopron	39	38	—
Neumann testvérek, Arad	44	—	—

Bécsi sertésvásár. 1895. nov. 19-én. Be lett jelentve: 9052 drb. Felhajtás: 4155 drb fiatal sertés, 4350 drb kövér sertés, — drb ridg sertés. Összesen: 8505 drb.

A nagyobb mérvű felhajtás következtében, valamint csekély vételkedv folytán a vásár üzletellen. Árak kilonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül: prima 50-51 (-) kr., közepes 47-49, könnyű 42-46 kr., fiatal sertés 32-40 kr.

Bécsi szarómarhavásár. 1895. nov. 21-én. Felhozott: 3603 borju, 2827 élő sertés, 1506 kizsigerelt sertés, 565 kizsigerelt juh, 384 bárány.

A borjuvásár ugyanolyan hangulatba folyt le, mint az előző héten. Kizsigerelt sertések iránt a kereslet fokozottabb volt s azok áraiban is némi emelkedés konstátálható.

Árak kilogrammonkint: kizsigerelt borju 48-58 kr., prima 60-64 kr., primissima 66-68 kr., élő borju — kr., prima — kr., primissima — kr. (-) kr., fiatal sertés 32-40 kr., kizsigerelt sertés nehéz 45-50 kr., süldő 44-54 kr., kizsigerelt juh 24-36 kr., bárány páronkint 4-10 frtig.

Bécsi juhvásár. 1895. nov. 21-én. Felhajtás: 2861 drb juh.

A vásár irányzata szilárd. Árak: export juh páronként —, raczka 12-18, selejtes juh 8-11.

Párisi juhvásár. 1895. nov. hó 21-én. Felhajtás 14537 drb juh.

A kereslet eléggé élénk.

Modori marhavásár. 1895. november hó 12-én. (Dabovszky J. rkap. tudósítása a „Köztelek” részére.)

Szarómarhavásár. Felhajtott 543 db. Jegyeztetik: Tarka ökör I. oszt. 300-420 frtig, II. osztályu 250-300 frtig. Német tinó 2-3 éves 160-300 frtig. Mustra-ökor nyugati 180-250 frtig páronkint. Tarka tehén tenyésztésre 100-150 frtig, lovágásra 54-100 frtig, friss fejős 60-120 frtig. Tarka üsző 1-2 éves 50-105 frtig darabonkint. Lovásár. Felhajtott 15 db paraszt-ló.

Kiadóhivatali üzenetek.

M. Gy. Páli. Előfizetése a beküldött összeggel 1893. ápril. 15-ig van kiegyenlítve. V. L. Magyalos. Előfizetését e hó 15-től számítjuk, a 92. 93. és 94. számokat elküldtük. W. A. Ap.-Szakálás. Előfizetése a beküldött összeggel f. évi okt. 1-ig van kiegyenlítve. A lapot újból megindítjuk.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Deseffy Aurél, Bernát István, dr. Darányi Gyula, Forster Géza, Galgóczy Károly, dr. Hagara Viktor. — Főszerkesztő és kiadásáért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkárja. — Társzerkesztő: Jeszenszky Pál.

Gőzcséplők

Szigoruan a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazott gyártmányok.

Az összes gazdasági gépeket tartalmazó árjegyzékkel, szakbavágó felvilágosítással és tanács-csal, árak és feltételek közlésével szívesen és díjmentesen szolgál

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR
részvény-társulat

Gyártelep: Budapest, külső váczí-út 7.

Csalma Egyetm. társulat

„István”

Ojtványok
Olasz Riz
Szent-Lőrinc
Chasselas
Nagy burg
Tramini p
Ezerjó
Chasselas
Csemege
Mézes feh
Gy
Olasz Riz
Szent Lőr
Chasselas
Zöld Sylva
Nagy Burg
Tramini p
Ezerjó
Oportó
Kövődinka
Chasselas
Croquan
Madelaine
vine
Chasselas g
Coulard
Chasselas d
kusi
Piros baka

Ország

Budapest
megrendel
beküldend
utrá szállít

STERNE

Budapest

Legujabb

vátoztathat

Elpazar

vekről és
ről, han
ingyen

Eladó szőlővesszők.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület „istvántelki immunis“ homoktalaju szőlőjéből a következő európai és amerikai szőlővesszők eladóak:

Európai fajok:		Sima vesszők.	
Ojtványok:	százankint		
Olasz Rizling	640 db	Olasz Rizling	24000 db ezre 8 frt
Szent-Lőrincz	200 " "	Chasselas Rouge	1200 " " 12 "
Chasselas Rouge	220 " "	Nagy-Burgundi	13000 " " 8 "
Nagy burgundi	100 " "	Tramini piros	6000 " " 8 "
Tramini piros	180 " "	Chasselas blanc	
Ezerjő	110 " "	Croquant	200 " " 12 "
Chasselas blanc	280 " "	Chasselas blanc	2000 " " 12 "
Csemege különféle	332 " "	Madeleine Angevine	
Mézes fehér	280 " "	vine	3000 " " 8 "
		Delambre	300 " " 12 "
		Muscat Luillet	150 " " 12 "
		Muscat Saumur	100 " " 12 "
		Piros bakar	3900 " " 8 "
		Joanne Charnu	200 " " 10 "

Gyökerez vesszők.		Amerikai vesszők.	
Olasz Rizling	7500 db ezre 16 frt		
Szent Lőrincz	200 " " 16 "		
Chasselas Rouge	2600 " " 20 "		
Zöld Sylvani	1100 " " 16 "		
Nagy Burgundi	6000 " " 16 "		
Tramini piros	400 " " 16 "		
Ezerjő	500 " " 16 "		
Oportó	1900 " " 16 "		
Kövidinka	800 " " 16 "		
Chasselas blanc			
Croquant	300 " " 16 "		
Madeleine Angevine	300 " " 16 "		
Chasselas gross			
Coulard	400 " " 20 "		
Chasselas damaskusi	100 " " 20 "		
Piros bakar	100 " " 20 "		

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatójához

Budapest, Köztelek intézendők. — Az elszállítás tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. — A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, a hátralevő rész utánvétellel szedetik be. — Csomagolásért és vas-utra szállításért ezrenként 1 frt számítottatik

IGAZGATÓ.

STERNBERG ÁRMIN ÉS TESTVÉRE

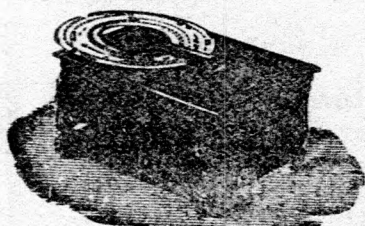
cs. és kir. szab. hangszer-tyar
Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 36. szám.

Saját gyártmányu, mindenemű hangszerek és azok kelleivel és alkatrészei. Mindezt művek javítása és hangolása szakaszeri pontosság-gal teljesítetik.

Legujabb! INTONA Legujabb!

változtatható ércjátéklapokkal és koriátlan műsorrall.

Elpusztíthatlan acélhangokkal.

HARMONIKA

saját készítményül
a legkitűnőbb hangokkal,

8 forinttól kezdve 4.—, 5.—, 6.—, 7.—, 8.—, 10.— frtig és feljebb.
Különlegességek acélhangu harmonikákban.

Magyar harmonika-iskola

az egy vagy kétsoros harmonikákhoz (30 legszebb zenedarabjal), melynek segítségével minden előzetes zeneismeret nélkül a harmonika játszást egy fél óra alatt mindenki megtanulhatja. Az egy-soros harmonika-iskola ára 1 frt, a kétsoros harmonika-iskola ára 2 frt, mely összeg beküldése után bérmentve küldjük.

Képes árjegyzék

a) harmonikákról, b) mechanikai zenélő-művekről és zenélő dísztárgyakról, c) minden egyéb hangszerekről, hangszerkellékekről és hurokról külön kiadásokban

ingyen és bérmentve küldetnek meg.

Szél, gőz és petroleum

Moto-
rokat

a viz-továbbítására

szivattyukat, vízvezetékeket,

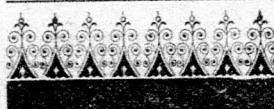
minden fajtában épít

A. KUNZ

4150/a különleges gyára

M. Weisskirchen.

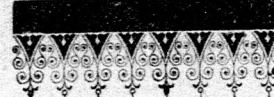
— Prospektus ingyen. —

Paraszt

szocializmus.

E czimen jelent meg **RUBINEK GYULA** az O. M. G. E. ügyvezető titkárnak nagyérdéki tanulmánymüve hazai szocialis bajainak okairól, keletkezéséről s azok orvoslásának módjairól. A füzet 1 forintért lapunk kiadóhivatalánál megrendelhető, a pénz előleges beküldése mellett.

A m. kir. állami bikanevelő-telep gazdaságában Torda (Erdély) posta és vasuti állomás

f. 1895. év december 3-án délelőtt 9 órakor

kezdődő nyilt árverésen, kész fizetés és azonnal való szállítás feltétele mellett a következő termények kerülnek eladásra:

Búza őszi mintegy 185 mm.

Rozs " " 105 "

Zab " " 150 "

Bükköny tav. " " 75 "

Lóhere mag " " 90 "

Árverezők bánatpénzül 665 frtot, illetőleg az egyes termények értékének 10%-át teszik le az árverés megkezdése előtt.

Mintákkal és felvilágosítással készséggel szolgál Torda (Erdély)

a bikanevelő-telep felügyelősége.

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portomentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

magy. kir. tengerhajózási részvény-társaság.

Vezérügynöksége: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**

1895. december havában következő gőzösök fognak közlekedni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1895. dec.
Fiume	Liverpool	Andalusian	1-10
"	Hull, Newcastle O/T.	Finnland	1-10
"	Rouen		5-15
"	Tanger ² Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos	Petőfi	10
"	Liverpool	Alleppo (H. L.)	5-15
"	London	Winestead	5-15
"	Liverpool	Algerian	15-25
"	Rouen		15-25
"	Barcelona, ¹⁾	Mátyás király	25
"	Rotterdam, Antwerpen	Baross	21-31
"	Gibraltar ² , London	Zichy	21-31
"	Lieverpool	Saragossa (C. L.)	21-31
"	Hull Newcastle O/T	Rosario	21-31
"	Rouen	Stefánia	21-31
"	Algier, ²⁾ Glasgow	Deák	21-31
"	Bordeaux	Tibor	21-31
"	London	Narva	XII/25-1,5
"	New-York		21-31
Liverpool	Trieszt-Fiume	Athenian	1-10
London	" "	Narya	1-10
Rouen	" "	Andrássy	1-10
Hull, Newcastle O/T	" "	Maurino	5-15
Liverpool	Fiume-Trieszt	Tarifa (C. L.)	5-15
Bordeaux	Trieszt-Fiume	Jókai	15-25
London	" "	Rákóczy	15-25
Liverpool	" "	Alsatian	15-25
Rotterdam, Antwerpen	" "	Báthori	21-31
Rio de Janeiro, Santos	" "		
Hull, Newcastle O/T	" "	Nagy-Lajos	21-31
Glasgow	" "	Palermo	21-31
London	" "	Matlekovits	21-31
Liverpool	" "	Sultana	21-31
Rouen	Fiume-Trieszt	Kedar	21-31
Bordeaux	Trieszt-Fiume	Szent-István	21-31
	" "	Széchényi	21-31

¹⁾ A gőzös Barcelonán kívül még egy földközi tengeri spanyol kikötőt fog érinteni. — ²⁾ Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal, Tanger, Algir s. Gibraltár kikötőibe elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fentartja magának a jogot a kikötőket nem érinteni.

Megjelent

Köztelek Zsebnaptár
és
„Köztelek Évkönyv“
1896-ik évre.

Szerkesztik:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN

az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület titkárjai.

Az Évkönyv a tavalyinál sokkal nagyobb terjedelemben, körülbelül **30.000 gazda pontos címével** jelenik meg.

A két könyv előfizetési ára 1 frt 50 kr. Postadíj 10 kr. Bolti ára 2 frt.

Megrendelhető a „Köztelek“ kiadóhivatalában Budapest, IX., Üllői-ut 25 (Köztelek).

Szőlővessző.

Immunis homokszőlő telepünkről a következő fajtisza, sima vesszők kerülnek eladásra:

Szőlő faj	drb szám	1000 drb ára frt	Szőlő faj	drb szám	1000 drb ára frt
1. Európai fajok.			b) Fehér és piros csemege fajok.		
a) Vörösbőr fajok.			Precoce de Malingre ...	7000	10
Kadarka ...	17000	4	Chasselas Blank ...	20000	8
Nagy turgundi ...	10000	5	„ Rouge ...	9000	8
Kis ...	6000	4	„ Royal ...	1500	10
Carbenet Frank ...	4000	5	„ Hatif Bábó ...	1500	10
„ Sauvignon ...	4000	5	Madéleine Angevine ...	19000	5
Operto ...	10000	5	„ Royal ...	5000	10
Kék kecskecsesű ...	3000	5	Muscat alexandriai Blank ...	9000	8
„ frankos ...	6000	5	„ Frontignon ...	1500	8
Merlott ...	6000	5	2. Amerikai fajok.		
Petite Bouchet ...	6000	5	Jork Madeira ...	6000	4
Lagrein ...	6000	4	Othello ...	3000	5

Fenti árak Tura vasutállomásra szállítva értendők. Csomagolásért csupán saját költségünk számíttatik fel. Megrendeléseknél a pénzösszeg egy harmada előre küldendő be, a többi utánvételik. Megrendelések

Báró Schosberger Zsigmond
jószágigazgatóságához

TURA (Pestmegye) intézendők.

A szentegáti uradalomba 1896. évre különféle, de leginkább cukorrépa munkára

150

munkás kerestetik

még pedig május hó 1-től október 31-ig.

Vállalkozók, kik vagyoni állapotuknál fogva biztosítékot nyújtani képesek ajánlatukat küldjék

a szentegáti urad. számtartói hivatalához,
Szentegátra, u. p. Denesháza. (Baranyamegye.)

„A Ló”, „A Szarvasmarha” szerkezete és belső szervei. Öt-öt szétvethető ábrával.

Rövid szöveggel magyarázott rajzokban bemutatva. Mind két művet előbeszéddel 4934

Dr. NÁDASKAY BÉLA tanár látta el.
Bolti ára: **egyenkint 2 forint.**

Lapunk olvasói ezen műveket egyenkint **1 frt 50 krért** bérmentve kapják.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában.

Hirdetés...
szó 2 kr.,
nél mind

Csah

Betöltend

Gazdasági uradalomban...
tanintézetet...
ves iskolát v...
ki már néhán...
lattal és jó...
felvétetik. Sa...
folyamodvány...
vány másola...
relve, melyek...
adatnak e la...
talához H. I...
intézendők.

Kertész, ki...
diszkertészet...
ban, valamin...
lésben alap...
január 1-től...
nyer. Hol m...
kiadóhivatal

Gazdatiszt...
akadémiát...
nagyobb bi...
vezetésére k...
lattal bir, 189...
hó 1-re folv...
latok bizor...
másolatával...
tisztartóság...
küldendők.

Állást k

Felkértem...
azok, kik...
jellegés...
reflectáln...
ajánlatuk...
miféle er...
mányt ne...
jenek, me...
hivatal ez...
elősséget...
ialh

Kereskedelm...
gazdasági kö...
hadnagy, a...
ben s gazdas...
járta, nagy...
ban vagy kö...
gatósgál...
keres. Aján...
képzet" jel...
dóhivatalba

Állást kere...
belépésre eg...
melésben, va...
daság minde...
és a gazdas...
telben teljes...
bíró nős, iz...
éves gazda...
megkeresés...
tartat" jel...
adóhivatalba

Állást kere...
jére, esetleg...
lépésre is, f...
lát jelen...
évi gyakorl...
ember. Jele...
das birtoko...
ideiglenese...
mazva. Sziv...
sek Nagy-Do...
posteretan

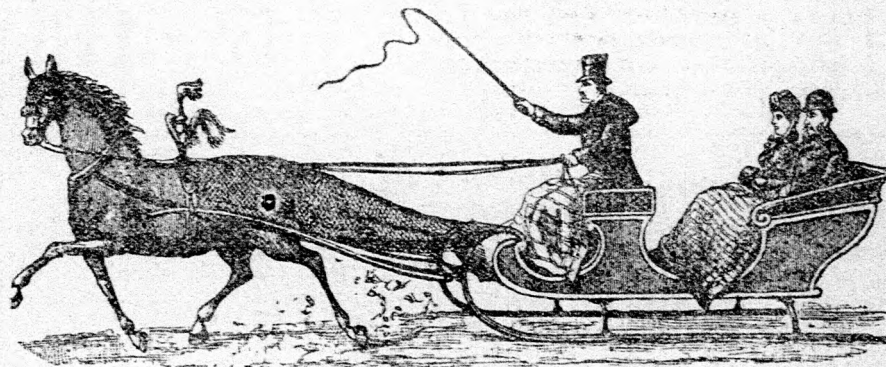
400 koron...
diszkrétio...
lett annak...
ujévkorvált...
kozó a leg...
kal rendel...
uradalmi...
árvizmentes...
uradalomba...
körrel áll...
rez. Czim...
ban.

Bérszántás gőzekével.

A legújabb eredeti Fowler-féle Compound gőzekkel talajművelésre vállalkozik 2781

WOLFF ERNŐ gőzszántási vállalkozó

Budapest, V. ker., váczi-körut 76. szám.

A TÉLI ÉVADRA igen alkalmas

szán-hálókat

ajánlja

BLEIER és WEISZ kötélgyári cég BUDAPEST.

Raktár és iroda: **Károly-körut 9 sz.**, a gróf Hadik-Barkóczy-féle házban. Gyártelep: **Hajtsár-ut 7307. sz.**

Egyéb ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, láb-törölők, ruhaszáritó kötelek stb.; továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötő-fék, rudaló, gabona-zsákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kendertömlők, hevederek, kender, kőcs stb. a legjutányosabb eredeti árákon. **Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetik. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.**

Szőlővesszőt

őszi és tavaszi szállításra, eladásra ajánlok Madlain, passatuti, muskát lunel, piros és fehér Chasselas sima, és utóbbi fajú egy éves gyökeres, csomagolva és állomáshoz szállítva előbbinek 6, utóbbinak 10 frtért ezrét. Szíves megkereséseket mielőbb kér **MEISTER DÁVID** Ér-Semjén (Biharmegye).

Eladó szőlővesszők.

CSÁNYI ÁGOST „immunis” homoktalajú mintaszőlőtelepéből következő háromszor permerezett „FAJTISZTA VESSZŐK” kerülnék eladásra:

Nevezetesen	Készlet		1000 darab ára					
	sima	gyökeres	sima	2 éves gyök.	1 éves gyök.	sima	2 éves gyök.	1 éves gyök.
Amerikai direkt termők:								
Othello	20000	3000	6300	4	13	50	9	—
Yerk-Medeira	20000	—	1000	4	—	—	9	—
Jaques	25000	—	—	4	—	—	—	—
Csemege fajok:								
Madlaine Angerine	20000	6000	10000	10	30	—	20	—
Madlaine Royal	20000	3000	3000	10	30	—	20	—
Chasselas Blanc	20000	—	1500	10	—	—	20	—
„Rouge	10000	—	—	10	—	—	—	—
Muscát Lunel	10000	—	—	10	—	—	—	—
„Croquant	10000	—	—	8	—	—	—	—
„Alexander	10000	—	—	8	—	—	—	—
Késcsecesü	10000	—	3000	8	—	—	15	—
Borfajok:								
Mézes fehér	50000	6000	20000	4	13	50	9	—
Olasz-Rizling	30000	4000	15000	4	13	50	9	—
Zierfandler	100000	3000	8000	3	12	—	8	—
Piros Veltelini	20000	1000	2500	4	13	50	9	—
„Dinka	20000	—	1000	4	—	—	9	—
Kövi	20000	—	20000	4	—	—	9	—
Kadarka	60000	4000	20000	4	13	50	9	—
Carbenet	100000	8000	10000	3	12	—	8	—
Nagy-Burgundi	50000	—	5000	4	—	—	8	—
Oporto	20000	—	1500	4	—	—	10	—
Szent-Lőrinczi	20000	—	1000	5	—	—	10	—
Lagraine	20000	—	1000	5	—	—	10	—
Petite-Bouchette	20000	—	1000	5	—	—	10	—

A sima vesszők 60 cm. hosszúak; a gyökeresek dús gyökéreztek. Fajtiszaságért jótállás vállal-tatik. — Főnti árakba csomagolás és „Hatvan” vasúttállomásra szállítás is bele van értve. Megrendelő-seknél megfelelő előleg beküldése kéretik. Ugyanott 100000 drb kitűnő növesű **akác altee sorja** kerüli jutányos ár mellett eladásra. — Megrendelések: 5046

SZŐLŐTELEP INTÉZÉSÉHEZ u. p. CSÁNYI, Hevesm. intézendők.

Gépolajat és kenőanyagokat

u. m.: valódi, tiszta olíva-olajat, elsőrendű, savtalanított repce-olajat, orosz ásvány-olajat stb. gazdasági és iparcélokra.

Zsákokat és ponyvákat.

Gazdasági és erdei vetőmagvakat mindenkor a legmagasabb napi áron vásárol:

KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utcza 10. szám.

Sürgöny-czim: „CERES” Budapest. — Telefon: szám 1391.

Kívánatra árjegyzékkel és részletes külön ajánlattal szívesen szolgálók.

Fertőtlenítő szereket,

Kocsikenőcsöt, pata- és bőrkenőcsöt,

Műtrágyát,

Olajpogácsát

Fűmagvakat

és minden egyéb gazdasági cikketek és vetőmagot a legjutányosabb áron és a legjobb minőségben szállít.

A legjobb magvak kaphatók

MAUTHNER ÖDÖN

József főherczeg Ő cs. és kir. Fensége, Ferdinand bolgár fejedelem Ő kir. Fensége, Fülöp szász-coburg-góthai herczeg Ő kir. fensége udv. szállítója

magkereskedésében, **BUDAPESTEN.**

Fő-üzlet: **Fiók-üzlet:**

ANDRÁSSY-UT 23-İK SZÁM. KORONAHERCZEG-UTCZA 18.

— Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve. —

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, Üllői-ut 25 (Köztelek).

Az országos m
Egész évre 10

AZ OMG

Az Országos
irodalmi és
1895. decz.
tartandó

Főtárgya

1. A szá
2. Gazda
3. Simur
4. Gazda
5. Könyv

A földmivel
és a műszá
évi deczember
d. u. 3 órakor

Főtárgyak

1. A szak
2. Kerpel
3. Burgor
4. A magy

A III. ország

A III. o
kiadványai ug
tagoknak, min

Magya

Kitűnő ve
Gépolajok
Kötél, zsá
Permetező
Műtrágya
Építkezési
Állatorvos